

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА ч 92

В. ШЕКСПІР

**СУСІДОЧКИ
З ВІНДЗОРУ**

кооперативне "Рух" видавництво

№ 92 ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА № 92

В. ШЕКСПІР

СУСІДОЧКИ З ВІНДЗОРУ

КОМЕДІЯ НА 4 ДІЇ

Переробив і пристосував для народного театру

Гн. ХОТКЕВИЧ

За постановою Вищої Науково-Репертуарної Ради при Відділі Мистецтв Політосвіти НКО УСРР від 2/1 — 1927 р. № 3974, п'єсу до вистав дозволено

КООПЕРАТИВНЕ РУХ ВИДАВНИЦТВО

Бібліографічний опис та шифри для бібліотечних каталогів на цю книгу вміщено в „Літописі Українського Друку“ та „Картковому репертуарі“ Української Книжкової Палати.

ХАРКІВСЬКА ШКОЛА
ДРУКАРСЬКОГО ШЛА
ІМ. А. БАГІНСЬКОГО
ТРЕСТУ „ХАРКІВ-ДРУК“

Укрголовліт 2877. Тираж 400)
Зам. 1969

1928 р.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Сер Джон Фальстаф.
Бардольф } його прибічники.
Пістоль }
Нім. }
Робін — його джура.
Шалльо — мировий суддя.
Слендер — його племінник.
Форд } обивателі.
Педж }
Містрис Форд.
Містрис Педж.
Міс Анна Педж — дочка Педжив.
Фентон — молодий чоловік.
Сер Гуг Еванс — пастор.
Каюс — лікар.
Регбі — його служник.
Квіклі — його служниця.
Семпль — слуга Слендера.
Хазяїн гостиниці „Підв'язка“.

Діється у Віндзорі та по його околицях.

ДІЯ I

СЦЕНА I

Перед домом Педжа.

ЯВА I

Входять Шалльо, Слендер та сер Еванс.

Шалльо. І не просить мене, добродію, надаремне! Я перенесу справу до Королівської Ради. Нехай він буде хоч двадцять раз сер Джон Фальстаф, — він не буде хвалитися, що одурив сера Роберта Шалльо. А коли б я був молодший, — меч поклав би край тій справі.

Еванс. Нехай мечем будуть ваші приятелі, і вони покінчать справу. Але я думаю зовсім про щось інше. Чи знаєте ви Анну Педж, дочку Томаса Педжа, красуню?

Слендер. Анна Педж? Що в неї каштанове волосся й тоненький голосок?

Еванс. От-от-о! А окрім каштанового волосся, сімсот фунтів грошима; дід, нехай царствує, зоставив їй багато золота й срібла з тим, щоби вона все те дістала, коли їй мине сімнадцять літ. От я й думаю, що зробили би ми дуже добре, як би кинули всі оті сварки та зладили би краще шлюб вашого племінника з панною Педж.

Шалльо. Так її дід записав їй сімсот фунтів?

Еванс. Так. А батько ще й більше запише.

Слендер. Я знаю цю панну, — в неї гарна вдача.

Еванс. Сімсот фунтів, а в перспективі ще більше — це дуже гарна вдача.

Шалльо. Ну, добре, ходімо до містера Педжа. Але чекайте, Фальстаф — там?

Еванс. Збрехати вам? Але я не люблю брехні. Сер Джон там, але прошу вас послухатися ради доброго приятеля. Я буду стукати в двері містера Педжа. Стукає. Ей, хто там? Нехай благословить господь ваш дім!

ЯВА 2

Педж виходить. Хто це стукає?

Еванс. Ви бачите перед собою благословених господом — вашого благоприятеля суддю Шалльо й молодого Слендера, який хоче вам дещо сказати.

Педж. Дуже радий бачити вас у доброму здоров'ї!

Шалльо. І мені дуже приємно бачити вас. Як здоров'я високошановної пані Педж?

Педж. Щиро дякую. До Слендера. Дуже мені приємно вас бачити.

Слендер. Як здоров'я вашого рудого пса? Мені казали, що в Котзелі його перегнали.

Педж. Цю справу ще не вирішено.

Слендер. Е, це ви не хочете признатися!

Шалльо. Очевидно, не хочете, бо це сталося з вашої вини. А пес добрий.

Педж. Зіпсований.

Шалльо. Ні, добрий пес, добрий. А дозвольте спитати: сер Джон Фальстаф у вас?

Педж. У мене, пане добродію, і мені дуже би хотілося помирити вас.

Еванс. Істинно християнське бажання!

Шалльо. Він образив мене, добродію!

Педж. Але він і сам те визнає.

Шалльо. Визнати — це ще не значить розплатитися. Він образив мене — це каже вам Роберт Шалльо, есквайр.

Педж. Але от і сам сер Джон.

ЯВА 3

Фальстаф з приятелями.

Фальстаф. Ну, пане Шалльо! Так ви хочете на мене скаржитися королеві?

Шалльо. Добродію! Ви били моїх слуг, застрелили мого оленя й виламали двері в моїй хаті в лісі. Ви за все те відповідатимете.

Фальстаф. Відповідатиму, навіть зараз: все це я зробив! От і відповів.

Шалльо. Королівська Рада буде все те знати...

Фальстаф сміється зі своїми приятелями. Ви би краще зробили, коли б послухалися моєї ради й не говорили нічого про те Королівській Раді. А то ж вас засміють. А ви, пане Слендере, теж хочете скаржитися на мене, що я вас вдарив по голові?

Слендер. В цій голові багато дечого й проти вас, і проти ваших негідних приятелів: вони затягли мене до шинку, напоїли й обчистили мої кешені.

Бардольф. Ах ти, свинота!

Слендер. Лайся, лайся!..

Пістоль. Що ти тут брешеш?

Слендер. Добре, добре!..

Нім. Кинь! Хай він іде собі під три чорти!

Слендер. А де мій слуга Семплъ? Не знаєте, дядю?

Еванс. Покірно прошу вас заспокоїтися. Давайте йти до згоди! Як на мене, то в цій справі може бути три посередники: містер Педж, я і хазяїн гостиниці „Підв'язка“.

Педж. І всі ми готові вести справу до примирення.

Еванс. Дуже добре, я занотую це в моїй записній книжці. А тепер почнемо розглядати справу з усією можливою безсторонністю.

Фальстаф. Пістоль!

Пістоль. Слухаю.

Фальстаф. Ти очистив гаманець містера Слендера?

Пістоль. Я тільки взяв у нього те, що він украв у мене: сім шестипенсових монет та два едвардовські шилінги.

Слендер, показуючи на Німа. Ну, то оцей?

Нім. Обережніш жартуйте, добродію! Бо може з того вийти щось погане для вас.

Слендер. Ну, так це зробила он та червона пика. Хоч я й не пам'ятаю нічого, бо ви мене напоїли, але я не зовсім же осел.

Фальстаф. Ну, що ти на це скажеш?

Бардольф. Та що мені казати? Скажу тільки, що цей добродій набрався тоді, як свиня, і...

Еванс. Фе, який негарний вираз!

Бардольф. А набравшись, він повалився під стіл і зовсім одурів.

Слендер. Ох!.. Даю слово, що ніколи не буду більше п'ячити інакше, як в чеснім та добре вихованім товаристві. Буду пити тільки з тими, хто має в собі страх божий, і вже ні в якому разі не з поганими п'яницями.

Еванс. Прекрасний намір!

Фальстаф. Ну? Як бачите, панове, всі докази падають, — чуєте?

ЯВА 4

Входять Анна Педж з вином, пані Форд і пані Педж.

Педж. Ні, дочко, неси вино до покою, — ми там питимемо.

Анна пішла.

Слендер. Так оце панна Педж!

Педж. Як ваше здоров'я, пані Форд?

Фальстаф. Пані, який я радий вас бачити! Коли дозволите... Цілує її.

Педж. Жінко, проси до нас цих джентльменів. Будь ласка, панове! Маємо паштет з дичини до обіду. Прошу, панове, прошу! Сподіваюся, що ми потопимо в вині всі неприємності. Ідуть.

Шалльо. Ходім і ми, племіннику. Тільки ще одне слово: ти розумієш, куди гне сер Гуг?

Слендер. Так, розумію, і ви побачите, який я буду розсудливий.

Еванс. Я зараз начеркну вам плана, що ви маєте робити.

Слендер. Ні; вже я краще слухатимуся дяді Шалльо. Він все ж мировий суддя.

Еванс. Але річ не в тім. Тут іде розмова про ваш шлюб.

Слендер. Все одно.

Еванс. Власне — з панною Педж.

Слендер. Я згоден узяти й цей шлюб, аби на розумних умовах.

Еванс. Але чи можете ви полюбити цю дівчину? Дозвольте почути це з ваших уст, чи то з ваших губ, бо деякі філософи кажуть, що губи — це частина вуст. Отже, з'ясуйте точно, чи справді можете ви віддати свою прихильність цій панні?

Шалльо. Слендере! Чи можеш ти любити Анну Педж?

Слендер. Сподіваюся. В усякім разі, зроблю все, що слід для того зробити розсудливий людині.

Еванс. Ні, це не те. Ви мусите рішуче відповісти: чи можете віддати їй всю вашу любов?

Шалльо. Так. Ти мусиш відповідати рішуче: чи хочеш одружитися з нею та взяти гарне придане?

Слендер. Я зроблю й ще дещо, дядю, коли ви того захочете.

Шалльо. Ні, ти зрозумій, зрозумій мене, голубчику! Коли я роблю що, то тільки — для тебе. Чи можеш ти любити цю панну?

Слендер. Я одружуся з нею, коли ви того хочете. Спочатку любов може буде й не дуже велика, але потім, коли ближче познайомимося, коротше впізнаємо одне одного, — любов наша, з божою поміччю, може й ще зменшиться. Сподіваюся, що з бігом часу взаємна неприхильність буде зростати. Але ви говорите: „женися“, — і я женюся. На це йду з доброї волі й рішуче.

Еванс. Дуже обдумана відповідь.

ЯВА 5

Входить Анна Педж.

Шалльо. А от і наша красуня. Бачачи вас, міс Анно, шкодую, що я не молодий.

Анна. Обід на столі. Татко просить вас до столу.

Шалльо. Ідемо, ідемо. Пішов.

Еванс. І я теж поспішу. Іде.

Анна. Може, і ви будете ласкаві?

Слендер. Ні, дякую. Вірте слову — від усього серця дякую. Мені й так добре.

Анна. Але ж обід вас чекає.

Слендер. Я не голодний, дякую, слово чести.

Анна. Я не можу вернутися додому без вас, а поки ви не прийдете, ніхто не сяде обідати.

Слендер. Та, їй-бо, мені зовсім не хочеться їсти. Дякую так само, як би я й поїв уже.

Анна. Та будьте ласкаві!

Слендер. Дякую, дуже дякую. Я краще походжу тут. Оце недавно я забив собі коліно, фех-

туючи з своїм учителем; умова в нас була: за три удари — блюдо вареного чорносливу. Отже, з того часу я не можу чути запаху гарячих страв. Чого це ваші собаки так брешуть? А не знаєте, чи не водять ведмедів по місту?

Анна. Здається, водять, я щось чула.

Слендер. Мені дуже подобається ця забава, і мабуть ніхто не закладається при тим так гаряче, як я. А ви, мабуть, дуже лякаєтесь, коли побачите ведмедя?

Анна. Дуже.

Слендер. А мені так не давайте їсти й пити, а покажіть ведмедів. Я й спущеного з ланцюга ведмедя бачив разів зо два, навіть за ланцюга мацав! Але, як би ви чули, як жінки кричали при тим! Проте, справді для жінок ведмеді — істоти занадто грубі й невиховані.

ЯВА 6

Педж входить. Але ж будь ласка, пане Слендере, ідіть, — ми всі вас чекаємо.

Слендер. Але мені зовсім не хочеться їсти. Дякую сердечно!

Педж. Е, ні! Тут уже я не дозволю вам розпоряджатися. Прошу, прошу!

Слендер. Ну, що ж... нічого робити! Прошу ж іти вперед.

Педж. Ідіть ви, я за вами.

Слендер. Панно, вам слід іти першою.

Анна. Ні, будь ласка, ідіть ви!

Слендер. Ні за що в світі я не зроблю вам такої образи!

Анна. Будь ласка!

Слендер. Нічого не поробиш, але нехай краще я буду невічливий, ніж уїдлиий. Ви самі себе ображаєте, їй-богу. Пішли.

ЯВА 7

І уго Еванс виходить. Семпль! Де ти?

Семпль. Я ось! Виходить.

Еванс. Піди й довідайся, де живе лікар Каюс. А в нього проживає пані Квіклі. Вона там чи за мамку, чи за сестру-жалібницю, чи за куховарку-прачку, — щось таке.

Семпль. Слухаю.

Еванс. Віддай їй цього листа. Вона давно знає міс Анну Педж, а тут у листі, власне, прохання допомогти твоєму панові одружитися з міс Анною. Іди ж, будь ласка, скоріше, а я підучинчати обід, — ще zostалися яблука та сир. Ідуть.

СЦЕНА II

Кімната в гостиниці „Підв'язка“.

ЯВА 1

Фальстаф входить з приятелями. Шановний господарю „Підв'язки!“

Господар. Що скаже наш забіяка?

Фальстаф. От що, мій пане. Я хочу віддалити від себе декого з моїх прибічників.

Господар. Звільняй, випроваджуй! Хай тікають! Бігцем, бігцем!

Фальстаф. Я ж витрачаю тут по десять фунтів на тиждень.

Господар. Ти ж імператор! Цезар! Кесар! А знаєш, що? Я візьму твого Бардольфа, — він буде в мене цідити та розливати вино. Чи добре буде так, о Гекторе?

Фальстаф. Будь ласка!

Господар. Я сказав, — значить, так і буде. До Бардольфа. Побачимо, як ти будеш цідити вино. Ану йди сюди. Пішов.

Фальстаф. Бардольфе, йди за ним. Бути за піднощика не зовсім ще погано: зі старого плаща виходить новий камзол,—підтоптаний слуга стає свіжим піднощиком. Ну, йди. Прощай!

Бардольф. Коли казати правду, то такого життя я бажав завжди. От тепер мої діла підуть добре! Пішов.

Пістоль. Ех ти, цигане, цигане!

Нім. Матуся зародила його п'яного. В ньому нема нічого геройського,—от у чому штука!

Фальстаф. Я дуже радий, що спровадив від себе цього злодюжку: він крав уже занадто одверто, і в своїх мошенствах нагадував поганого співця: не знав ні міри, ні такту.

Нім. Талановитий злодій завжди краде з павзами.

Пістоль. „Краде!“... От дурне слово! Мудра людина сказала б: „переміщає“.

Фальстаф. Все це дуже добре, панове, але от в чому річ: у мене немає чобіт!

Пістоль. Можна відморозити собі ноги.

Фальстаф. Отже треба щось вигадувати. Хто з вас знає тут, у місті, Форда?

Пістоль. Я знаю його,—дядько дужий!

Фальстаф. Чесні товариші мої! Я хочу сказати, що тепер я маю...

Пістоль. Два сажні, ато й більше.

Фальстаф. Годі, Пістолю, зараз не до жартів. Може, я й маю зо два сажні, і треба їх було б убавити, але мене турбує зараз не убавка, а прибавка. Словом, я маю намір побавитися в любов із жінкою отого Форда. Носом чую, що й вона не від того: кокетує, заграє, очима блискає. Я знаю, що то воно все означає: „хочу бути твоєю“.

Пістоль. Он, бач, як він знає її думки!

Фальстаф. Ну, тепер далі. Кажуть люди, що гроші її чоловіка знаходяться цілком в розпо-

рядженні жінки, а в Форда, я знаю, є багатенько срібних янголів.

Пістоль. Візьми ж собі тепер до послуг стільки ж чортів,—і починай справу.

Нім. Добре!

Фальстаф. Я написав їй оцього листа. А от другий—до жінки Педжа, бо вона теж грає до мене очима й дуже пильно оглядала ото колісь мою особу: промені її поглядів падали то на мою пику, то на моє пузо.

Пістоль. Виходить, що сонце кидало своє проміння на купу гною.

Нім. Добре!

Фальстаф. О, вона оглядала мої форми так ненаситно, що її погляди й мене запалювали бажаннями. Так от—лист до неї. Вона теж, кажуть, керує гаманцем свого чоловіка. Так от я хочу стати за скарбника в обох цих пань. Тепер ти, Пістолю, віднесеш цього листа до пані Педж, а ти Нім цього листа—до пані Форд. От тоді ми, дітки мої, погуляємо!

Пістоль. Ні, щось мені не дуже подобається цей план.

Нім. Я не хочу брати участі в цім паскудстві,—бери собі назад свого листа. Не хочу псувати своєї репутації.

Фальстаф до Робіна. Неси ж, хлопче, ти ці листи, та біжи швиденько, як корабель до золотих країв. А ви, падлюки, геть від мене! Щезайте, як гряд! Не знайте спокою, плазуйте, шукайте пристановища, мотляйтеся безперестанно то туди, то сюди. Геть звідци зараз же! Я собі завжди знайду вихід і зумію жити добре й без вас. Пішов із Робіном.

Пістоль. Нехай яструби й кишки твої виклюють! Ще невідомо, хто з нас краще житиме—чи ти, чи я!

Нім. У мене є думка, як помститися.

Пістоль. Ти хочеш іще мститися?

Нім. Хочу, кленуся небом і зірками.

Пістоль. Чим же мститися—мечем, чи хитрістю?

Нім. І тим, і другим. Я, насамперед, піду все розкажу Педжеві.

Пістоль. А я піду й скажу Фордові, що цей поганець Фальстаф наміряється забрати його голубку й гроші.

Нім. Я піду далі! Я пораджу Педжеві вжити отрути! Я вжену цього діавола Фальстафа в жовтятицю,—от чого я діб'юся!..

Пістоль. Побачимо, що там буде, а тепер—ходім. Пішли.

СЦЕНА III

Кімната в домі лікаря Каюса.

ЯВА 1

Входять. Квіклі, Семпль і Регбі.

Квіклі. От що, Джоне, ти йди зараз на гору й дивися, чи не йде мій хазяїн. Бо коли він повернеться й побачить у себе в хаті кого-небудь,—буде негаразд.

Регбі. Іду. Згодом іде.

Квіклі. Іди, йди! А я за це спарю тобі молочка. Гарний, услужливий, добрий хлопець—найкращий слуга, якого тільки можна держати. А до того, запевняю вас, зовсім не злодюка. Найбільша його хиба—це що він занадто вже богомільний, але у всякого ж бувають свої хиби. Ну, годі про те. Так ви кажете, що ваше ім'я—Петро Семпль?

Семпль. Так, пані.

Квіклі. І ви слуга пана Слендера?

Семпль. Та так, так, пані.

Квіклі. Який це Слендер? З отакою великою, круглою бородою?

Семпль. Зовсім не так, пані. У нього маленьке гарне обличчя з маленькою жовтою борідкою, кольору кориці.

Квіклі. Людина він, здається, смирна, спокійна?

Семпль. Смирна то смирна, але часом добре вміє орудувати кулаком. Раз він бився із сторожем...

Квіклі. Що ви кажете? Ага, тепер пригадую. Це той самий, що держить голову вверх і ходить фертом?

Семпль. От-от-о!

Квіклі. Ага!.. Ну, так скажіть пастору Евансу, що я зроблю все, що зможу, для вашого хазяїна. Анна Педж дівчинка гарна, і мені б хотілося...

ЯВА 2

Регбі вбігає. Ой, боже! Тікайте!.. Пан іде.

Квіклі. Буде нам усім біда. Сховайтесь, будь ласка, пане, до цієї кімнати. Впихає Семпля до кабінету. Він скоро піде. Ей, Регбі! Та йди ж сюди, кажу тобі! Щось співає.

ЯВА 3

Каюс входить. Що це ти розспівалася? Ти знаєш, що я того не люблю? Піди до кабінету й принеси мені звідти скриньку, зелену скриньку. Ти розумієш, що я тобі кажу?

Квіклі. Розумію, а якже! Добре, що він сам не йде до кабінету. Пішла.

Каюс. Фе-фе-фе! Гарне діло я задумав.

ЯВА 4

Квіклі входить. Оця скринька?

Каюс. Оця, оця. Ей, Регбі! Регбі!

ЯВА 5

Регбі входить. Я ось, пане!

Каюс. Ти і Джон Регбі, і дурень Регбі. Бери скоріше свою рапіру та йди за мною.

Регбі. Моя рапіра завжди стоїть у сінях, пане.

Каюс. Я здорово спізнився. Ах, було й забув. Треба ж узяти ліків. Іде до кабінету.

Квіклі. От біда! Тепер знайде там того молодого чоловіка — і сказиться, прямо таки сказиться.

Каюс в кабінеті. А, сто чортів! Хто це тут в моєму кабінеті! Виштовхує Семпля. Регбі! Давай мені рапіру!

Квіклі. Пане! Пане!.. Заспокойтеся!

Каюс. Як це так — заспокойтеся?

Квіклі. Це дуже гарний молодий чоловік, чесний.

Каюс. А якже цей чесний молодий чоловік потрапив до мого кабінету? Чесні люди не вештаються по чужих покоях.

Квіклі. Але ж прошу вас, вислухайте, в чому річ. Його прислав до мене пастор Еванс..

Каюс. Ну?

Семплі. Справді так... Щоб просити...

Квіклі. Ви, будь ласка, мовчіть.

Каюс. Ні, краще ти замовчи, а він нехай говорить... Кажі.

Семплі. Просити пані, вашу служницю, сказати міс Анні Педж слівце за мого пана, бо мій пан хоче одружитися з Анною Педж.

Квіклі. Ну, от і все. Але я не маю охоти класти пальці в огонь.

Каюс. Тебе послав сер Гуг? Регбі, принеси мені паперу. А ти трішки зажди. Пише.

Квіклі тихо до Семпля. Я дуже рада, що він не розгнівався. Бо тоді було б крику! Але, щоб

там не було, а я зроблю для вашого пана все що зможу. Я, бачте, сама управляю всім домом мого пана: перу, варю, печу, стелю постіль,—все сама.

Семплі. Для одних рук—дуже багато роботи.

Квіклі. Правда? Воно, справді, роботи багато. Завжди встаєш рано, лягаєш пізно. І не дивлячись на те — тільки нехай це буде між нами — мій пан закохався в Анну Педж. Але я знаю добре, що Анна не любить ні того, ні другого.

Каюс. Ну, от тобі, йолопе, лист, — віддай його пастору Евансу. Я викликаю його на поєдинок, матері його сто чортів. Я перетну йому горло. Я йому покажу, як втручатися до чужих справ! Тепер можеш іти, тобі нічого більше тут товктися. Я так його випотрошу, що від нього не зостанеться ні одної кістки для його ж пса.

Семплі пішов.

Квіклі. Та він клопочеться не для себе, а для приятеля.

Каюс. Мені все одно. Ти ж сама сказала, що Анна Педж буде моєю. О, сто чортів! Я вб'ю цього дурня-пастора! Анна Педж мусить стати моєю.

Квіклі. Пане, вона любить вас, — і все буде добре. А люди хай собі говорять, що хочуть, — байдуже.

Каюс. Регбі, ходім! Як що Анна Педж не буде моя, — я виштовхаю тебе за двері. Регбі, ходім! Пішли.

Квіклі. Ослячі вуха будеш ти мати, а не Анну Педж. Я її думки знаю, як ніхто у Віндзорі, і ніхто не зможе з нею зробити того, що можу я.

Фентон за сценою. Ей! Хто там є?

Квіклі. Хто це там? Ану йдіть.

ЯВА 6

Фентон, входячи. А, здрастуй, серце? Як твоє здоров'я?

Квіклі. Дуже добре. Особливо, коли ваша милість про те питають.

Фентон. Що ж новенького? Як здоров'ячко прекрасної міс Анни?

Квіклі. Це правда — вона прекрасна, добра, мила, і до речі сказати — зовсім не ворог вам, пане!

Фентон. Так ти думаєш, що мені вдасться? Що праця моя не марна?

Квіклі. На все божа воля, пане, але я все ж готова заприсягнути на євангелії, що вона вас любить. У вас же є бородавка під оком?

Фентон. Єсть, але що ж з того?

Квіклі. Та з цією бородавкою ціла історія. Вона таки чудненька, правду сказати, дівчина. Ми, бачите, цілу годину говорили про цю бородавку. Словом, справа на мазі.

Фентон. Гаразд! Я побачуся з нею сьогодні. Ось тобі гроші, — скажи їй ти за мене добре слово, коли побачиш її раніше мене.

Квіклі. Охоче скажу. А другим разом я розкажу вам про бородавку та й про інших женихів.

Фентон. Добре. Ну, прощай, — я дуже спішу. Пішов.

Квіклі. Доброго здоров'я вашій милості. Який гарний молодий чоловік, але Анна не любить його. І ніхто ж не знає думок Анни, тільки я! Іде.

Завіса

ДІЯ II

СЦЕНА I

Перед домом Педжа.

ЯВА 1

Пані Педж входить з листом. Ну, як вам це подобається! Коли я була молодою й гарною, ніхто мені не писав листів про кохання, а от тепер — дивіться! Ану, почитаємо.

„Не питай, чому я люблю тебе: як що любов і робить іноді розум своїм лікарем, а проте ніколи не допускає бути за порадики. Ти вже не молода, і я теж, — от тобі вже одно. Ти любиш випити, і я теж, — от тобі вже два; чого ж іще більше? Як що тільки любов салдата може тебе задовольнити, то будь задоволена з того, що я тебе люблю. Я не прошу бути милостивою до мене, бо це не личить салдатові. Я тільки кажу: покохай мене!

Вічний лицар твоїй, і вдень, і вночі, і в усяку годину готовий за тебе в бій —

Джон Фальстаф“

Он бач, який ірод! О, який тепер світ настав!.. Отже витріпався вже цілком чоловік, а туди ж, старе стерво! Здається ж нічим я не дала приводу до такої влазливості. Він же й бачив мене не більше трьох раз. Ні, треба внести до парламенту біль про винищення всіх чоловіків. Але як же мені помститися на ньому за таку образу?

ЯВА 2

Пані Форд входить. Ах, пані Педж, яка я рада! Бо я оце до вас.

Пані Педж. А я до вас. Але що це з вами? На вас лица нема.

Пані Форд. Пані Педж! Порадьте, що мені робити? Дає листа. От нате, прочитайте, що пише. А коли говорив зі мною, то так хвалив жіночу скромність, так гудив усяку незвичайність,—і от дивіться! І яка це буря, скажіть будь ласка, викинула на віндзорський берег цього кита пузатого? Як мені помститися? Я думаю, найкраще тішити його надіями доти, доки він сам не розтопиться у власнім своїм жиру.

Пані Педж. Точнісінько такого листа, слово в слово, маю й я. Ріжниця тільки в іменнях: там Педж, а тут Форд. Мабуть, у нього тисяча таких листів, а в них залишено тільки місця для імен.

Пані Форд. Дивіться! І рука одна, і слова! Як же гидко він про нас думає.

Пані Педж. Давайте ж помстимось на ньому: призначимо побачення, дамо якусь надію на успіх,—і будемо ловко дурити його день-у-день, поки він не процвиндриться до решти.

Пані Форд. Добре, я згодна. О, коли б мій чоловік міг побачити цього листа, він же неможливо заздрісний.

Пані Педж. А ось і він. Та й мій теж з ним. Але мій не ревнивий.

Пані Форд. Ви щасливіша за мене.

Пані Педж. Ну, давайте ж відійдемо набік. Відходять.

ЯВА 3

Входять Форд з Пістолем та Педж із Німом.

Форд. Ні, тут щось не так.

Пістоль. Сер Джон Фальстаф любить твою жінку.

Форд. Та змилуйтесь! Моя жінка вже не молода.

Пістоль. Він волочиться за простою й за родовитою, і за бідною й за багатою, і за молодого

й за старою. Він любить вінігрет. Ей, Форде, дивись!

Форд. Він любить мою жінку?

Пістоль. Усією печінкою. Бережись, бо інакше матимеш роги. До побачення. Не спи! Дивись: злодії ж ночами ходять. Іде.

Нім. Він, як би сказати, образив мене. Я б, правда, міг віднести до неї того його дурного листа, але я не хотів. Він любить вашу жінку,—от вам і вся штука. Мене звуть Німом, і я це підтверджую. Adieu! Пішов.

Педж. От так штука!

Форд. Буду наглядати за Фальстафом.

Педж. Зроду не бачив такого кривляки!

Форд. Ну, тільки як помічу що небудь!

Педж. Ні в чому не повірю оцьому китайцю, хоч би сам наш батюшка рекомендував його за чесну людину.

ЯВА 4

Підходять пані.

Пані Педж. Куди ти йдеш, Жорже?

Пані Форд. Чого ти такий задуманий?

Форд. Я задуманий? Ні, ні, то тобі так здалося.

Пані Форд. Ні, у тебе щось є в голові. Ходімте, пані Педж!

Пані Педж. Я зараз. Ти прийдеш до обіду, Жорже? Тихо до пані Форд. Дивіться, хто йде сюди! Вона буде нашою посередницею.

Пані Форд. А я тільки що думала про неї. Справді, вона чудово все обставить.

ЯВА 5

Входить Квіклі.

Пані Педж. Ви йдете побачитися з моєю донькою?

Квіклі. Так. А як її здоров'я?

Пані Педж. Ходімо з нами, то самі побачите. А ми хочемо про дещо поговорити з вами. Пані й Квіклі йдуть.

Педж. Ну, що скажете, пане Форде?

Форд. Ви чули, що цей ледащо сказав мені?

Педж. Так. А ви чули, що сказав мені отой другий?

Форд. Як ви думаєте, чи правду вони говорять?

Педж. Повісити б їх обох! Не думаю, щоби Фальстаф зважився на таке. Ці ж добродії—лакеї, яких він прогнав; тепер вони без роботи,—от і дурять світ.

Форд. А хіба вони перше служили в нього?

Педж. Та служили ж.

Форд. Ну, від того мені не легше. Він живе в гостиниці „Підв'язка“?

Педж. Живе. А коли він справді почав під'їздити до моєї жінки, то я її нацькую на нього,—і нехай пропаде моя голова, коли він чогось діб'ється від неї, окрім лайки.

Форд. Я теж цілком певен в моїй жінці, але ж мені було б прикро, коли б між нею й ним почалися сварки. Ми, чоловіки, буваємо часом занадто довірливі. Я зовсім не хочу ризикувати.

Педж. От іде хазяїн „Підв'язки“. Ото дере горло! Коли він такий веселий, то це значить—або горілка в голові, або гроші в кешені.

Я В А 6

Господар за сценою. Ей, caballero-суддя, де ж ти?

Шалльо. Іду, хазяїне, іду. А, двадцять разів здорові будьте, містеру Педже! Чи не пішли б ви разом з нами? Ми йдемо подивитися на веселу річ.

Господар. Скажи йому, caballero-суддя, скажи йому, в чому річ.

Шалльо. Сер! Має відбутися двобій між сером Гугом, валійським пастором, і Каюсом, французьким лікарем.

Форд. На одне слово, пане.

Господар. Що скажеш, дорогий задерико? Відходять.

Шалльо. Що ж, підете? Нашого веселого хазяїна вибрали міряти зброю, а він, як мені здається, призначив кожному з них приходити в різні місця, бо, як я чував, пастор—не жартівлива людина. Ось послушайте!.. Ах, що тепер буде! Тихо розмовляють.

Господар. Чи не маеш ти якого боргу за благородним лицарем Фальстафом?

Форд. Слово чести—жодного! Як що ти зведеш мене з ним і скажеш, що моє ім'я Поток,—я дам тобі цілу сулію доброго вина. Це мені потрібно тільки для жарту.

Господар. Ну, от тобі моя рука. Я вкажу тобі і вхід, і вихід,—правда ж добре сказано? А ім'я твоє буде Потік. Ну, ходім хлопці, або що!

Шалльо. Ми готові.

Педж. Я чув, що француз уміє добре фехтувати.

Шалльо. Велика штука! Колись і я міг би вам дещо показати. Тепер ви носитесь з усякими там пасадами та естокадами та іншими дурницями. А найголовніше—це серце, і вся штука в ньому, тільки в ньому. Колись я міг своїм мечем, як крис, розігнати чотирьох отаких молодців, як ви.

Господар. Ходім, хлопці, ходім, чи що.

Педж. І я з вами, хоча краще волів би, дивитися, як вони лаються, а не як вони фехтують. Всі йдуть.

Форд. Педж—дурень, отже й нехай він сліпо вірить своїй жінці. Але я—не дурень. Я знаю, що вона бачилась з ним в домі Педжа, а що вони там робили—не знаю. Але я дошукаюся правди: пе-

реодягнусь, і мені легко буде все вивідати від самого Фальстафа. Коли вона буде невинною, — праця моя не згине марно; а трапиться інакше — я зумію їх добре винагородити. Іде.

СЦЕНА II

Кімната в гостиниці „Підв'язка“.

Я В А 1

Фальстаф. Я не дам тобі ні копійки. Я вже й так аж тричі прохав одстрочки в приятелів для тебе й для твого приятеля Німа. Як би я того не зробив, виглядали б ви з-за ґратів, як пара малп. Я поручився перед ким слід, що ви добрі салдати й гарні люди. А коли містрис Бріджет загубила персня, я честю моєю поручився, що він не в тебе.

Пістоль. А хіба я не поділився з тобою? Хіба ти не взяв 15 пенсів?

Фальстаф. Ах! Скажіть ради бога!.. А ти, може, думав, що я буду ризикувати своєю душею дурно? Е, та що говорити! Перестань виснути на мені, — я для тебе не шибениця. Як я тебе прохав віднести листа, так куди там! „Честь не дозволяє“... У нього честь! Коли я, та й то ледве-ледве стримуюся в межах моєї честі, а то він хоче під маску честі ховати своє лахміття!

Я В А 2

Робін входить. Сер, вас хоче бачити якась жінка!

Фальстаф. Нехай іде сюди.

Я В А 3

Квіклі входить. Доброго здоров'я вашій милості!

Фальстаф. Доброго здоров'я, добра пані.

Квіклі. Не зовсім так, пане добродію.

Фальстаф. Ну, значить панна.

Квіклі. Така ж, якою була моя мати, коли я в неї знайшлася.

Фальстаф. Ну, чого ж тобі треба від мене?

Квіклі. Чи угодно буде вашій милості вислухати від мене дві-три слові? Єсть у нас тут пані Форд... Але давайте відійдемо трішечки далі.

Фальстаф. Нічого, нічого! Тут усе свої люди.

Квіклі. Справді? Ну, нехай же їх благословить господь і зробить своїми слугами.

Фальстаф. Отже, що ж ти скажеш про пані Форд?

Квіклі. Ах, сер! Вона дуже добра жінка, а ви... Ай-ай-ай, який ви скорий на зальоти! Нехай простить господь вам і всім нам...

Фальстаф. Отже пані Форд... кажи ж про пані Форд.

Квіклі. Та щоб багато не говорити, от вам у двох словах вся справа. Ви до того схвилювали її, що просто аж дивно. Бували тут у Віндзорі й лицарі, і лорди, і джентльмени, у своїх власних каретах. Повірите — карета за каретою, лист за листом, дарунок за дарунком, — усе так і сипалось. І все так добре пахнуло, шелестіло золотом та шовком. А мова яка була делікатна! А вина які, дорогі та солодкі! Ні одна жінка, здається, не могла б удержатися. І що ж ви думаєте? Від неї й погляду ніхто не міг добитися.

Фальстаф. Ну, добре, добре! Що ж вона післала сказати? Не будь вже такою занадто балакучою.

Квіклі. Та от що. Дістала вона вашого листа й веліла тисячу разів дякувати вам за нього, а разом з тим сказати вам, що її чоловіка не буде дома між десятою й одинадцятою годинами.

Фальстаф. Між десятою й одинадцятою?

Квіклі. От-от. Містера Форда не буде дома. Ах, як невесело жити з ним моїй голубонці! А який він ревнивий! Не життя їй з ним, а просто ка-торга!

Фальстаф. Між десятою й одинадцятою... Кланяйся ж пані Форд від мене й скажи, що я буду.

Квіклі. Дякую. Але в мене єсть іще одне доручення до вашої милости. Пані Педж теж кланяється вам. Дозвольте мені вам сказати: це дама скромна, делікатна й має прекрасний характер. Вже повірте, що ніхто у Віндзорі не ходить акуратніш за неї до церкви й ранком, і ввечері. Вона веліла переказати вашій милості, що її чоловіка рідко коли не буває дома, але вона сподівається, що колись же піде він. От ще зроду не бачила жінки, такої закоханої в мужчину! Мабуть, у вас є якийсь приворотний корінець,—інакше бути не може.

Фальстаф. Нема в мене ніякого корінця. Але от що скажи мені, будь ласка: чи не відкрилися пані Форд і пані Педж одна одній в своїй любови до мене?

Квіклі. Оце була б так штука! Ні, не такі вже вони прості. Ага, от іще що. Пані Педж прохає вас прислати їй вашого маленького пажа, дуже він їй подобався.

Фальстаф. Що ж, я одішлю.

Квіклі. Одішліть, будь ласка. Він же може бути посередником між нею й вами. Ви, на всякий випадок, вигадайте яке небудь умовне словечко для передачі одне одному ваших думок, щоб цей хлопчик не міг нічого зрозуміти. Дітям же не слід усе розуміти, а люди літні, як самі здорові знаєте, мають скромність і знають світ.

Фальстаф. До побачення! Кланяйся від мене обом. От тобі гроші в нагороду, а згодом я й ще

дам. А ти, хлопче, йди за цією панею. Голова морочиться...

Квіклі й Робін пішли.

Пістоль. Пливе до мене човен із Купідонової флоти! Став паруси! Вперед! Одчиняй браму! Плі!.. Вона моя,—ось нехай всі гинуть в океані. Пішов.

Фальстаф. Іди, іди своєю дорогою. Ну, тепер постараємось витягти із свого старенького тіла як найбільш користи. Отже баби ще задивляються на мене. Ну, спасибі ж тобі, добре моє тіло! Нехай кажуть, що ти грубої роботи—це байдуже, коли зроблено гарно.

Я В А 4

Бардольф входить. Сер Джоне! Там прийшов якийсь містер Потік і дуже хоче познайомитись з вами. Це він сьогодні вранці прислав вам сулю вина.

Фальстаф. Його звать Потік?

Бардольф. Так.

Фальстаф. Клич його сюди! Я люблю такі потоки вина. Ага, пані Педж і пані Форд! Попалися в мої лабеті? Вперед же! Via!

Форд, переодягнений. Доброго здоров'я, сер!

Фальстаф. І вам, пане! Ви щось мали до мене?

Форд. Прошу вибачити, що я насмілився вас турбувати.

Фальстаф. Прошу, прошу!

Форд. Сер! Я мав колись багато грошей. Ім'я моє—Потік.

Фальстаф. А, шановний пане Потік! Дуже радий познайомитися з вами.

Форд. І я теж шукаю вашого знайомства, але не для того, щоб бути вам в тяготу, а тому, що я, треба вам сказати, маю змогу давати в позику

грошей більше, як ви. Оце, почасти, і дало мені сміливість прийти до вас. Кажуть же, що коли гроші йдуть вперед—всі дороги відчинено.

Фальстаф. Гроші, пане—це хоробрі салдати: вони завжди йдуть попереду.

Форд. Правильно! І от у мене є мішок з грошима, а я не знаю, що з ними робити. Коли хочете полекшити мені цю ношу, сер Джоне, то візьміть той мішок, або хоч половину.

Фальстаф. Сер, я не знаю, чим я заслужив честь бути вам за носильника.

Форд. А це я поясню вам, коли вам буде угодно мене вислухати.

Фальстаф. Кажіть, пане! Мені буде дуже приємно догодити вам.

Форд. Я чув, сер, що ви людина вчена,—тож постараюся говорити коротко. Я давно вже вас знаю, хоча досі не мав чести познайомитися з вами. Тепер я признаюся вам в одній речі, що викриє перед вами деякі мої хиби. Але, пане добродію, коли я вам буду оповідати про мої гріхи, ви одним оком дивіться на них, а другим заглядайте до списку ваших власних; може, ви не так суворо будете обвинувачувати мене, коли самі пригадаєте, як легко погрішитися в тому смислі.

Фальстаф. Дуже добре, пане!

Форд. В нашій місті живе одна пані. Прізвище її чоловіка—Форд.

Фальстаф. Добре.

Форд. Я довго був закоханий в неї і, слово чести, багато зробив для неї. Ходив за нею всюди, шукав випадків, щоб зустрінутися з нею, ловив усяку хвилину, щоб побачити її; не тільки купував дарунки для неї, а навіть для тих, хто міг би мені сказати, який дарунок буде їй приємніший. Словом, я переслідував її так само, як любов переслідувала мене. Але все те пішло ні на що.

Фальстаф. І ви нічого від неї не дістали?

Форд. Ніколи й нічого!

Фальстаф. А хоч говорили ви їй про це?

Форд. Ніколи!

Фальстаф. Так що ж це за любов була в вас?

Форд. Це був гарний будинок на чужій землі. Отже, я стратив хату, бо помилився вибором місця для неї.

Фальстаф. Пощо ж ви мені це оповіли?

Форд. Зараз скажу. Кажуть, що хоч вона й була холодною до мене, але до інших вона свою веселість доводить до того, що про її чесність говорять не зовсім гарно. От тут і єсть заковика. Ви, пане добродію—джентльмен. Ви прекрасно виховані, красномовні, у вас багато знайомих, вас усі поважають за ваше становище й особисту достойність, всі знають вас за досвідченого воїна, царедворця й ученого.

Фальстаф. О, пане!

Форд. Ви можете мені повірити, бо самі знаєте те все. От вам гроші! Тратьте, тратьте їх! Тратьте все, що я маю, а натомість я прошу тільки одного: заволодійте панею Форд. Коли це можливе взагалі, то вам скоріше, ніж кому-небудь.

Фальстаф. Але як буде тоді з вашою любов'ю, коли я буду володіти вашим предметом? Помоему, це дуже давні ліки.

Форд. Зрозумійте гарненько мій план. Вона так самовпевнено упірається на свою честь, що я не смію й підступитися до неї. Але як би я міг в чому-небудь обвинуватити її, то з цією зброєю я зміг би вже її подужати й вибити з фортеці бездоганности, доброї репутації, подружньої вірности й тисячі інших окопів, за якими я досі не міг її дістати. Що скажете ви на це?

Фальстаф. Пане Потік! Насамперед, я без церемонії візьму ваші гроші. Потім дайте мені вашу руку, а нарешті—візьміть з мене слово джентльмена, що жінка Форда буде вашою, коли ви того захочете.

Форд. О, пане!

Фальстаф. Ще раз кажу: вона буде ваша.

Форд. Не жалійте ж грошей, сер Джоне: ви матимете їх, скільки захочете.

Фальстаф. Не жалійте ж і ви пані Форд,—ви її матимете, скільки захочете. Можу вам сказати, що я скоро матиму з нею побачення, яке вона сама мені призначила. Між десятою й одинадцятю годинами її чоловіка не буде дома. Заходьте до мене сьогодні ввечері, і я вам скажу, до чого ми домовилися.

Форд. Знайомство з вами, сер—це для мене просто боже благословення. А ви сами знаєте цього Форда?

Фальстаф. Та нехай його всі чорти візьмуть, рогатого ледаря! Я його не знаю, а от, кажуть, що він дуже багатий. Власне кажучи, з-за того я й за жінкою його приволікнувся: вона буде для мене ключем до каси тої рогатої каналії.

Форд. А мені б хотілося, щоби ви знали в лице Форда, і тоді ви, зустрівшись, могли б уникнути його.

Фальстаф. Та нехай він пропаде! Я його благословлю моєю палицею, а не тікати від нього. Вірте, пане Потік, що я подужаю цього мужика, а ви матимете його жінку. Приходьте до мене сьогодні ввечері. Форд—дурень, і я хочу умножити його титули: ви скоро довідаєтеся, що він і дурень, і рогоносець. Приходьте ж до мене ввечері. Пішов.

Форд. Серце моє трісне!.. От і кажіть тепер, що я безпідставно ревнивий. Моя жінка призначила йому годину побачення, все зроблено,—чи міг

хто подумати про те? О, яка мука—мати зрадницю жінку! Мою честь буде заплямовано, мою репутацію страчено, мої гроші будуть іти чор-знакому, а я буду жертвою не тільки всіх цих образ, а буду ще вислухувати лайку тої самої людини, яка мені всі ці образи нанесла. І яку ще лайку! „Рогоносець“! О, самого чорта ніхто так не прозивав! Педж—осел, самовпевнений осел. Він вірить своїй жінці! Але я скоріше довірю мого коня злодієві, ніж мою жінку—їй же самій. Вона й крутить, і вертить, а вже коли баба вирішить, що зробити—то зробить. Дяка богові, що я ревнивий! Побачення призначається між десятою й одинадцятю. Але я прийду саме в час, застану їх несподівано. Піду ж стерегти. Краще прийти на три години раніш, ніж одною хвилиною пізніш. Рогоносець! Рогоносець!.. Рогоносець!.. Пху-пху-пху!.. Пішов.

СЦЕНА III

Віндзорський парк.

Я В А 1

Каюс. Ребі!

Ребі. Що прикажете, пане?

Каюс. Котра година?

Ребі. Та все їдно тепер, бо година, коли сер обіцяв з'явитися, вже давно минула.

Каюс. Ага! Він урятував собі життя тим, що не з'явився. Мабуть, дуже гаряче він молився по своїй біблії, що не з'явився. А то був би вже мертвий.

Ребі. Е, він хитрий. Він знав, що ваша милість конче убили б його, коли б він явився.

Каюс. Але нехай мене чорти візьмуть! Оселедець не буде такий мертвий, як він, коли я вб'ю його. Бери свою рапіру, Джек! Давай фехтуватися,—і я покажу тобі, як я його вбив би.

Регбі. Ой-ой-ой, пане! Що ви робите? Я ж не вмю фехтуватися.

Каюс. Та бери ж рапіру, кажу тобі!
Регбі. Чекайте, пане, сюди йдуть.

Я В А 2

Господар, Шалльо, Слендер і Педж входять.

Господар. Нехай вас бог благословляє, завзятий лікарю!

Шалльо. Доброго здоров'я, пане лікарю!

Педж. Добридень, мій добродію!

Слендер. Моє шанування, сер!

Каюс. Чого це вас усіх принесло сюди? Дивись — раз, два, три, чотири!

Господар. Прийшли глянути, як ти будеш битися, фехтувати, робити всякі випадки, кидатися то туди, то сюди. Прийшли дивитися на твої вольти, виходи, реверси, відбивання. Ну, що ж, умер отой ефіоп? Кажи ж, забіяко! Кажи, вмер він? Убитий?

Каюс. Нехай мене чорти візьмуть, коли він не найполохливіший піп у світі! Він і очей сюди не показав. Прошу вас бути за свідків, що я чекав його шість... ні—сім... ні—три чи чотири години, а він не з'явився.

Шалльо. Бо розумна людина. Він же — лікар душі, а ви — тіла. Коли б ви счинили бійку між собою, то це було б просто проти ваших професій. Чи правильно я кажу, пане Педже?

Педж. Пане добродію! Це ви тепер — мировий суддя, а раніш і ви ж були гарним забіякою.

Шалльо. О, це правда! Хоч я вже й старий, та веду мирні справи, але все ж іще не можу бачити меча без того, щоб не почали чесатися руки. Але... пане лікарю! Я — присяжний мировий суддя, і прийшов сюди, щоб розвести вас по домах,

Каюс. Проклятий піп! Пес поганий!.. Чекай, я тобі таки одрубую вуха!

Господар. Ні, це, мабуть, він насипле тобі, скільки влізе. Тихо іншим. Панове, ідіть тепер до Фрогмору, — сер Гуг Еванс там. Довідайтеся, що там з ним, а я туди ж проведу лікаря.

Шалльо. Добре, ми йдемо.

Усі. До побачення, пане лікарю! Пішли.

Господар. За віщо ти так розсердився на бідного пастора?

Каюс. Я хочу вбити його за те, що він ладить Анну Педж для якоїсь малпи.

Господар. Ага! Ну, це річ серйозна! Отже нехай він умре. А поки що, згнуздай свою нетерплячку, облий холодною водов свій гнів, — і ходім зі мною. Я поведу тебе на сільське свято, де ти побачиш Анну Педж, — і будеш там на свободі говорити їй, що схочеш. Добре?

Каюс. Добре, чорти б мене побили! Ви мені подобаєтесь, чорти б мене побили! За те я буду присилати вам гарних гостей: графів, лордів, джентльменів, — то все мої пацієнти.

Господар. А я за те буду відбивати в тебе Анну Педж. Добре?

Каюс. Добре, нехай мене чорти візьмуть! Регбі за мною! Пішли.

З а в і с а

ДІЯ ІІІ

СЦЕНА І

Степ коло Фрогмору.

Я В А 1

Еванс. Прошу вас, пане служителю доброго містера Слендера, мій приятелю, на ім'я Семплъ: з якого боку ви виглядали містера Каюса, того самого, що величає себе доктором медицини?

Семплъ. Та з усіх боків, пане! І з лондонського шляху, і з парку, і з старої віндзорської дороги. От тільки з міського шляху й не дивився.

Еванс. Прошу вас якнайсердечніше подивитися й з цього боку.

Семплъ. Слухаю. Пішов.

Еванс. Боже, боже! Який я сердитий, як бунтує дух мій! Господи помилуй яка меланхолія заволоділа мною! Співає. Господи, помилуй! Як мені хочеться плакати. Знову співає.

Я В А 2

Семплъ вбігає. Іде, пане добродію! Іде з того боку!

Еванс. Добре, добре. Співає. Боже, стань на сторону правого! А яку зброю він несе?

Семплъ. Та ніякої. А от і мій пан іде, і містер Шалльо, та ще якийсь пан.

Еванс. Дай мені, будь ласка, одіж. Або ні, краще подерж сам.

Я В А 3

Входять Педж, Шалльо й Слендер.

Шалльо. А, отче добродію! Як це нечасто доводиться: бачити грача не за кістями, а вчену людину — не за книгами.

Слендер про себе. О, голубонько Анно!

Педж. Доброго здоров'я, отче!

Еванс. Нехай господь благословить усіх вас!

Шалльо. Як? Ви із зброєю? То ви однаково добре володієте й біблією й мечем?

Педж. Та погляньте, яким молодцем він виглядає! Куцина, коротенькі штанці... І це під такий холодний, ревматичний час!

Еванс. На те є причини.

Педж. Ми прийшли сюди, отче добродію, зроби добре діло.

Еванс. Дуже гарно! А яке саме?

Педж. Один шановний джентльмен, вважаючи себе ображеним другим якимсь добродієм, до такої ступені забув свою солідність, що ви навіть уявити собі не можете.

Шалльо. Я прожив на світі вісімдесят з гаком, але ще ніколи не чув, щоб людина солідна й учена могла до такої міри перестати поважати себе.

Еванс. Хто ж то?

Педж. Та мені здається, ви його знаєте: це відомий лікар Каюс.

Еванс. Господи, спаси й помилуй! Краще б ви мені говорили про горщик з кашею.

Педж. Чому це так?

Еванс. Бо він стільки ж розуміється на медицині, як і той горщик. А в додаток він іще боягуз, яких ви ще не й бачили.

Педж до Шалльо. Пане! Чи не здається вам, що це він мусив битися з лікарем?

Слендер. Ох, дороге серденько Ганно!
Шалльо. Здається, що так. Але от іде лікар
Каюс. Давайте не допустимо їх одне до одного.

Я В А 4

Входять господар гостиниці, Каюс і Регбі.

Педж. Положіть до піхов вашу шаблю, отче добродію!

Шалльо. І ви зробіть те ж саме, пане лікарю!

Каюс до Еванса. Я хочу сказати вам пару слів на вухо. Тихо. Чому ви не з'явилися?

Еванс тихо. Все буде в свій час.

Каюс тихо. Чорти б мене побили, коли ви не боягуз, собака й малпа.

Еванс тихо. Не робіть з нас дурнів на потіху сторонніх людей. По-приятельському вас прошу, обіцяючи, що ми таки ще будемо битися. Голосно. Я розіб'ю всі ваші знаряддя на вашій дурній голові за те, що ви не з'явилися на місце, як було умовлено.

Каюс. Регбі і ви, господарю, скажіть: хіба я не чекав його на тому самому місці?

Еванс. Свідчуся моєю християнською душею, що це місце—тут. Цей же господар те ствердить.

Господар. Цитьте, Галлія й Валлія! Цитьте, француз і валієць! Цитьте, лікарю духу й лікарю тіла! Слухайте, що вам скаже господар „Підв'язки“. Політик я, чи ні? Хитромудра людина я, чи ні? Маккіявелі я, чи ні? Чи хочу я втратити свого лікаря? Ні! бо він дає мені промивання та полоскання. Чи хочу я втратити мого пастора, мого священника, мого сера Гуга? Ні! бо він мені дає повчання й навчання. Дай же мені твою руку, лікарю земний,—от так. Дай і ти мені руку, лікарю небесний,—от так. Діти науки, я одурив вас обох, відправивши вас одного в одне місце, а другого—в друге. Тому ваші шкіри zostалися

цілі. Панове! Відберіть у них шаблі. Нехай гріте вино закінчує усю справу. Ідіть за мною всі! Ідіть за мною всі!..

Шалльо. Божевільний, прямо божевільний! Але йдіть за ним, панове, ідіть за ним!

Слендер. О, кохана Анночко! Ідуть.

Каюс. А, розумію! Ви зробили з нас дурнів,—добре!

Еванс. А! Він зробив з нас собі забаву! Пане! Давайте помиримся й з'єднаємось разом, щоб придумати, як помститися на оцьому паршивому, гидкому господареві „Підв'язки“.

Каюс. Цілою душею готовий, нехай мене чорти поберуть! Він обіцяв мене привести туди, де Анна Педж, але й тут обдурив, чорти б мене побили!

Еванс. Добре! Я розіб'ю йому за це голову. Ходім!

СЦЕНА II

Вулиця в Віндзорі.

Я В А 1

Входять пані Педж, Робін та Форд.

Пані Педж. Іди, іди, хлопче, вперед. Ти звик іти позаду свого пана, а от тепер іди вперед. А що тобі приємніше—чи йти перед моїми очима, чи дивитися на п'яти свого пана?

Робін. Само собою мені приємніше йти вперед вас.

Пані Педж. Е, ти вмєш відповідати.

Форд входить. Доброго здоров'я, пані! Куди це ви йдете?

Пані Педж. До вашої пані. Чи вона дома?

Форд. Дома й нічогісінько не робить, бо ні з ким їй зчепитися. Мені здається, що як би ваші чоловіки померли, то ви обидві так і вискочили б одразу заміж.

Пані Педж. А ви як думали?

Форд. Звідки ви взяли оцього півника?

Пані Педж. Ну, дивись ти! Забула ім'я його господаря. До Робіна. Як звать твого пана?

Робін. Сер Джон Фальстаф.

Форд. Сер Джон Фальстаф?

Пані Педж. От-от! А я ніяк не можу запам'ятати того імени, хоч він і приятелює з моїм чоловіком. Так кажете, жінка ваша дома?

Форд. Та дома ж, дома.

Пані Педж. Ну, так я піду. Я просто хвора, коли її не бачу. Пішла з Робіном.

Форд. Та що це таке з Педжом? Чи він уже зовсім позбувся мозку, очей та розсудку? Та цей же хлопчина носить листи до його жінки, а він годить їй, як болячці, дає їй волю чинить всякі дурниці. І от тепер вона йде до моєї жінки, та ще й з хлопчням Фальстафовим! З Фальстафовим хлопчиком! Добра штука, нема що й казати! Отак наші жіночки! Отак наші жіночки віддають себе чортові! Ну, добре ж! Свою жінку впіймаю й провчу, та й з лицемірної пані Педж зірву позичене покривало скромности. Покажу Педжеві, що він дурень. Б'є годинник. О!.. Годинник подає мені сигнала, — треба йти. Коли я знайду Фальстафа в своїй хаті, то за це мене будуть скоріше хвалити, ніж сміятися, правда ж? Ну, я пішов.

Я В А 2

Входять Педж, Шалльо, Слендер, господар, Еванс, Каюс і Регбі.

Усі. Доброго здоров'я, пане Форде!

Форд. О, яка гарна компанія! Прошу всіх до мене!

Шалльо. Я буду просити вибачення, пане Форде, але я не можу.

Слендер. І я теж, ми дали одну обіцянку, — отже я хотів би додержати тої обіцянки за всяку ціну.

Шалльо. Це, бачите, лагодиться шлюб панни Анни з оцим хлопцем, і я мушу сьогодні дістати рішучу відповідь.

Слендер Педжеві. Сподіваюся, що не відмовите, мені, татусю?

Педж. Не відмовлю, не відмовлю, сину! Я цілком на вашім боці, хоч жінка моя... до Каюса... за вас, шановний пане лікарю!

Каюс. Це правда, чорти б мене побили! Та й панна сама любить мене, — це мені сказала моя ключниця.

Господар гостиниці. А що ви думаете про молодого Фентона? Він літає, танцює, веде себе, як справжній парубок, вірші пише, вигляд має святковий, взагалі — пахне квітнем і маєм. Я певний, що побідить він! Побідить, так уже йому на роду написано!

Педж. Але не за моєю згодою, за це я вже ручуся. У нього нема копійки за душею, водить дружбу він чор-зна з ким, і взагалі — то птиця не нашого пір'я. Ні, мої грошики не для нього. Коли хоче доньку брати, — нехай бере без приданого. На мої гроші треба моєї згоди, а моя згода дивиться не в той бік.

Форд. Але ж я дуже прошу, що б хоч хто-небудь з вас пішов до мене. Окрім смачної їжі знайдете в мене й забаву: я покажу вам одне чудовище. Будь ласка, не відмовте, пане лікарю, і ви теж, пане Педже, і ви, сер Еванс.

Шалльо. Ну, ви йдіть, а ми з племінником підемо в своїй справі. Пішов зі Слендером.

Каюс. Регбі, іди додому, я скоро повернуся. Господар. Ну, а я піду до мого великого лицаря — пана Фальстафа та смикнемо з ним по чарочці. Пішов.

Форд. Перше я його самого смикну, та ще так, що він затанцює. Прошу за мною, панове!
Усі. Ходімо, ходім, яке там у вас чудовище? Ідуть.

СЦЕНА III

Кімната в домі Форда.

Я В А 1

Входять пані Педж і пані Форд.

Пані Форд. Гей, Джоне, Роберте!

Пані Педж. А кіш є?

Пані Форд. Все готове. Роберте! Та де ж ти подівся?

Я В А 2

Входять слуги з кошем.

Пані Педж. Скоріше, скоріше, скоріше! Поставте його сюди й пам'ятайте, що я вам казала: чекайте в кухні, а як тільки я вас покличу, біжіть сюди, беріть оцей кіш й бігцем до річки. Що буде в коші—вивалюйте в річку й тікайте назад. Зрозуміли?

Слуги. Зрозуміли. Пішли.

Я В А 3

Пані Педж. А от й малий Робін.

Пані Форд. Ну, що нового, мій соколику?

Робін. Мій пан, сер Джон, стоїть біля вашого дому, пані, і просить дозволу явитися до вас.

Пані Педж. А ти не зрадив нас? Не розказав, що я тут?

Робін. Йй-богу ні! Мій пан навіть грозився, що коли я щонебудь розкажу вам, то він мене вижене.

Пані Педж. Ти гарний хлопець! Матимеш за та нові штанці й сорочечку. Ну, я піду ховатися.

Пані Форд. Ідїть. Робінові. Піди скажи своєму

панові, що я сама. До пані Педж. Ну, пам'ятаєте ви вашу ролю?

Пані Педж. Ще й як! Пішла.

Пані Форд. Ну, тепер іди, паскудний пухирю, ми тебе навчимо, як розпізнавати горлиць від собаки.

Я В А 4

Фальстаф входить. О, блаженна година!..

Пані Форд. Пане добродію!..

Фальстаф. Пані Форд, я не вмію красно говорити, але мені хотілося б, щоб твій чоловік здох. Так, так, так! Тоді б я ні хвилини не вагався б назвати тебе своєю леді.

Пані Форд. Мене—вашою леді? Поганенька ж ледібула бу вас!

Фальстаф. Ану, нехай французький король покаже кращу! Твої ясні очі—це ж перлини. А брови? Це ж ті брови, що їм личить і капелюшок—кораблик, і капелюшок—амазонка, і взагалі всякий капелюшок венеційського крою.

Пані Форд. Звичайна хустка, пане добродію, от що личить моїм бровам. Звичайна хустка, та й та занадто гарна для мене.

Фальстаф. Присягаюся богом, це злочин—говорити такі слова! Ні, з тебе вийшла б прекрасна леді, а тверді перса твої надавали тобі надзвичайної краси в півкруглих фіжмах. Коли б доля не була твоїм ворогом, я навіть не знаю, чим би ти могла стати.

Пані Форд. Але ж, пане добродію, повірте, що в мені нічого такого нема.

Фальстаф. А за що я полюбив тебе? Нехай хоч це переконає тебе, що в тобі є щось надзвичайне. Я не вмію так сюсюкати, як ото молоденькі фірцики, схожі на жінок у чоловічому вбранні. Я

не вмю красно говорити, але люблю тебе, і ти вповні того заслужила.

Пані Форд. Не дурить мене, пане добродію, мені чомусь здається, що ви любите пані Педж.

Фальстаф. З таким же успіхом ти могла би сказати, що я люблю... ну, скажімо—сидіти в тюрмі.

Робін за сценою. Пані Форд! Пані Форд! До вас прийшла пані Педж! Каже, що мусить цю ж хвилину вас бачити.

Фальстаф. Але нехай вона не бачить мене тут. Я сховаюся за оцю занавіску. Можна?

Пані Форд. Так, так, так... Сховайтесь, будь ласка,—вона ж така язиката.

Я В А 5

Фальстаф ховається; входять пані Педж і Робін.

Пані Форд. Що таке? Що сталося?

Пані Педж. Ах, пані Форд, що ви нарobili ви пропали навіки!

Пані Форд. Але в чому річ, дорога пані Педж?

Пані Педж. Але ради бога, пані Форд, чи ж можна, маючи такого чоловіка чесного, давати йому таке право на підозріння.

Пані Форд. На яке підозріння? Що ви кажете?

Пані Педж. На яке підозріння? Ви б посоромилися! Ах, як я помилялася в своїх добрих думках про вас!

Пані Форд. Але в чому ж річ, господи боже мій?

Пані Педж. Ваш чоловік іде сюди з усією віндзорською поліцією. Він шукає одного джентльмена, який—так ваш чоловік каже—мусить бути зараз тут, у вашім домі, з бажанням використати відсутність вашого чоловіка... Ви пропали!..

Пані Форд. Сподіваюся, що все це жарт?

Пані Педж. Дав би бог, щоб це все було жартом, але що ваш чоловік, трохи не з половиною Віндзора, іде сюди за тим джентльменом,—це певно. Я прибігла вас попередити. Коли ви чесна—я, само собою, буду дуже рада; але коли, справді, ви тут сховали свого коханця—скоріше випровадить його. Не губить душі... опам'ятайтеся... оберігайте вашу репутацію, бо інакше вам доведеться навіки розпрощатися з вашим щасливим життям.

Пані Форд. Що мені робити? Тут у мене, правда, є схований мій приятель, і я боюся за нього. Не так боюся сорому, як того, щоб чого не сталося з ним. Я не пошкодувала б і тисячі карбованців, аби тільки якось врятувати його.

Пані Педж. Ой, пані, пані, що ви нарobili!.. Ваш чоловік у двох кроках звідси. Вигадайте спосіб випровадити свого приятеля, бо тут, в домі, неможливо переховати його. Ох, як же я помилилася, думаючи гарно про вас!.. Але підждіть,—от кіш. Коли ваш приятель не великий на зріст, то він тут якось поміститься. А потім ви накриєте його брудною білизною, неначе б то відсилаєте до прачки.

Пані Форд. Але ж біда, що мій приятель дуже товстий, і навряд чи поміститься в цім коші. Ой, боже мій, що мені робити?!..

Я В А 6

Фальстаф із-за занавіски. Ану, покажіть! Ану, покажіть мені цей кіш. Вибігає. Покажіть скоріше. Помішуся, помішуся!

Пані Педж тихо йому. А-а!.. Це ви, добродію? Так от ваші листи?

Фальстаф тихо їй. Я люблю тебе, тільки тебе, але поможи мені втекти. Голосно. Скоріше, скоріше

до коша! Вперед! Лізе в кіш; пані закидають його брудною білизною.

Пані Педж. Помагай же, хлопчику, закидати твого пана, кличте ваших слуг, пані Форд. О, лицемірний лицарю!

Пані Форд. Ей, Джоне! Роберте! Джоне!

Я В А 7

Входять слуги, Робін пішов.

Пані Форд. Беріть скоріше оцю білизну. Де дрючок од коша? Та скоріше повертайтеся. Несіть до прачки. Скоріше, скоріше!

Я В А 8

Входять Форд, Педж, Каюс і Еванс.

Форд. Прошу, прошу сюди. Як що мої підозріння неслухні, смійтеся з мене, зробіть мене своїм посмішищем,—я буду вартий того, а це що? Куди це ви несете кіш?

Слуги. До прачки. Пішли.

Пані Форд. Та тобі що до того? Бракувало тільки, щоб ти ще почав втручатися до прання.

Форд. Прання? О, я хотів би саму тебе випрати! Панове! Сьогодні мені снився сон, і я розкажу вам його. Ось, ось, ось вам мої ключі, ходімо нагору. Шукайте, переривайте все,—я вам ручуся, що ми витравимо звіра. Але, насамперед, я зачиню оці двері. От так. А тепер шукайте!

Педж. Добродію, заспокойтеся! Ви самому собі робите шкоду.

Форд. Правда, правда! Ну, ходім же, панове,—зараз ви будете реготати. Ідіть, ідіть за мною. Пішов.

Еванс. Цілком фантастичні ревності й переляк. Каюс. Нехай мене чорти поберуть, але це зовсім не по-французькому: у нас, у Франції, не ревнують.

Педж. А все ж ходім за ним,—подивимося, чим те все скінчиться. Пішли.

Пані довго сміються.

Пані Педж. А правда, жарт чудовою вдався?

Пані Форд. Так добре, що не знаю, що вийшло краще: чи те, що чоловік мій пошився в дурні, чи те, як ми пожартували собі з пана Фальстафа.

Пані Педж. Я думаю, що він, бідний, там пережив у коші, коли ваш чоловік запитав: „а що там у коші?“

Пані Форд. Тепер зате його добре викупають. Я думаю, що помитися йому не завадить,—отже окунувши його в воду, ми тільки послугу йому тим зробимо.

Пані Педж. А бодай він там і пропав у річці! Того ж бажаю і всім таким, як він.

Пані Форд. А мені здається, що мій чоловік щось знає, бо ніколи ще я його не бачила таким.

Пані Педж. А як ви думаете, пані, чи на тому вже досить, чи ми ще пожартуємо собі з добродія Фальстафа? Мені здається, що від одного разу його хвороба не минеться.

Пані Форд. Чи не послати нам іще оту саму Квіклі, щоб попросити від нашого імени вибачення за оте купання та подати пану Фальстафу ще яку надію?

Пані Педж. Добре. Давайте пішлемо сказати, що чекаємо його завтра о восьмій годині, щоб винагородити за сьогоднішню невдачу.

Я В А 9

Входять мужчини.

Форд. Не можу знайти його! Може, отой негідник тільки похвастався!

Пані Форд. Пане Форде, як ви думаєте: чи добре ви оце робите зі мною?

Форд. Винен, винен!..

Пані Форд. Дай же, боже, щоб ви хоч поправилися.

Форд. Амінь!

Педж. Ви самі собі шкодите.

Форд. Так, так... і мушу за це спокутувати.

Еванс. Коли в цьому домі чи в скринях, чи в шафах хтонебудь захований, нехай мені господь простить всі мої гріхи в день страшного суду.

Каюс. Нехай мене чорти візьмуть, і я так скажу: тут нема нікого.

Педж. Фе, пане Форде, як вам не сором! І який злий дух, який демон подав вам ту гадку? За всі багатства віндзорського замку я не хотів би мати хороби такого роду.

Форд. Це моє горе, пане Педже, і я терплю за те.

Еванс. Терпите за нечисту совість. Ваша пані—чесна жінка.

Форд. Ну, добре, добре!.. Я обіцяв вам, панове, добрий обід, але поки він буде готовий, ходімо трішки прогуляємося по саду. Будь ласка, вибачте, я потім поясню вам, через що я так робив. Ходімо, жінко, ходімо, пані Педж. Прошу вас простити мене, дуже прошу: простіть!

Педж. Добре! А завтра ранком я прошу вас, панове, прибути до мене на сніданок. А потім ми підемо на полювання,—я маю дуже доброго сокола для лісу.

Еванс. Як що він один, я дам до пари.

Каюс. Як що буде пара, я дам третього.

Форд. Прошу вас, панове, прошу!

Еванс, ідучи, тихо Каюсові. Не забудьте ж завтра про отого вошивого негідника—господаря гостиниці.

Каюс. Нехай мене чорти візьмуть, коли я забуду!

Еванс. Паршивий негідник! Дозволити собі отак насміятися над нами обома!

СЦЕНА IV

Кімната в домі Педжа.

Я В А 1

Входять Фентон і Анна Педж.

Фентон. Ні, мені вже, видима річ, не добитися згоди від твого батька,—отже не посилай мене більше до нього, голубко!

Анна. А що ж нам тоді робити?

Фентон. Ти мусиш мати власну волю. Він каже, що я занадто високого роду, що я надщербив батьківський маєток та хочу поправити свої діла оцим шлюбом. Та й багато ще знаходить він усяких інших перепон. Згадує минулі мої дурощі, різні непоказні знайомства; каже, що я люблю не тебе, а твої гроші...

Анна. Може, він і правду говорить?

Фентон. О, ні! Клянуся всім тим щастям, що чекаю собі з неба! Не буду брехати, багатство твого батька штовхнуло мене на залицяння до тебе, але, наблизившись до тебе, я переконався, що ти дорожча за всі золоті монети, за всі скрині з червінцями; отже, тепер я бажаю тільки самої тебе.

Анна. Але все ж старайтеся, Фентоне, дістати згоду мого батька! Коли ж ніщо не pomoже,—тоді... Ой, сюди йдуть! Відходять обое в бік.

Я В А 2

Входять Шалльо, Слендер і пані Квіклі.

Шалльо. Не дайте їм говорити, пані Квіклі,—нехай мій племінник поговорить з панною.

Слендер. Ага-га!.. Я пушу одну, дві стріли,—так, для спроби.

Шалльо. Тільки сміливіше.

Слендер. Та я й не боюся, хоч, сказати правду... боюся!

Квіклі до Анни. Панночко! От добродій Слендер хоче сказати вам пару слів.

Анна. Іду. До себе. От кого мені батько вибрав— за те, що багатий.

Квіклі. А! Як ваше здоров'ячко, пане Фентоне? Дозвольте сказати вам пару слів.

Шалльо. Ну, племіннику, розпочинай!

Слендер. У мене був тато. От мій дядюшка може оповісти вам цікаві речі про нього. Дядю, будьте такі добрі, розкажіть панні Педж, як мій татусь украв з курника пару гусей.

Шалльо. Панночко! Мій племінник так любить вас!

Слендер. А як же, а як же! Так само, як і всяку іншу жінчину.

Шалльо. Він буде содержувати вас, як справжню пані, запише на ваше ім'я півтораста фунтів стерлінгів ¹⁾.

Анна. Шановний добродію! Але ж нехай ваш племінник говорить сам за себе.

Шалльо. Дякую, дякую за таке підбадьорювання! Ну, племіннику, залишаю вас самих. Пішов.

Анна. Ну, пане Слендере?

Слендер. Ну, панно Анно?

Анна. Чого ви, власне, від мене хочете?

Слендер. Та я, власне, нічого не хочу, або в усякому разі— дуже мало. Це ваш тато та мій дядько затіяли всю ту махінацію. Проте, коли вдасться, я не матиму нічого проти; а не вдасться— нехай краще йде кому іншому, я теж не маю нічого проти. В усякому разі, краще вам про все спитати в татка,— ось він і йде, до речі.

¹⁾ Фунт стерлінгів це на наші гроші мало не 10 карбованців.

Я В А З

Входять Педж і пані Педж.

Педж. А, Слендер тут. Полюби його, Анно! А це що? Пощо тут Фентон? Добродію! Мені оці ваші вчашання дуже набридли. Я ж вам уже сказав, що віддаю дочку іншому.

Фентон. Будьте ласкаві, не сердьтесь, добродію!

Пані Педж. Я теж прошу вас дати спокій моїй дитині.

Педж. Вона не пара вам!

Фентон. Дозвольте вам сказати пару слів...

Педж. Ні одного! До Слендера. Ходімо, сину! До Фентона. Мое вирішення вам відоме, отже залиште при собі ваші слова. Пішов зі Слендером.

Квіклі. Ви поговорили б краще з панею добродійкою.

Фентон. Пані добродійко! Я вашу дочку так чисто й щиро люблю, що, не зважаючи на всі оці перепони, відмови, я не піду геть і любити вашої доньки не перестану. Благаю вас, дайте мені вашу згоду!

Анна. Матусю! Не віддавайте мене отому придурковатому Слендеру.

Пані Педж. Та я й не віддаю. Я знайшла тобі кращого.

Квіклі. Це мого пана.

Анна. О, Господи! Так тоді вже краще нехай мене живою в землю закопають!

Пені Педж. Ну, годі тобі, серце! Не турбуйся! Добродію, я не буду вам ні приятелям, ні ворогом, а розпитаю доньку, чи справді вона вас любить, а тоді— подивлюся. Поки що— до побачення. Йй треба йти, бо батько сердитиметься. Іде з донькою.

Фентон. До побачення, голубко! Прощайте, добродійко!

Квіклі. Це ж я все так налагодила! Я сказала пані Педж: „невже ви віддасте доньку отому дурневі, або якомусь там лікареві? Ви краще гляньте, який молодець пан Фентон!“ От по-моєму й вийшло.

Фентон. Дякую! Прошу передати панні Анні оцього персня. А оце—за труд. Пішов.

Квіклі. Пошли тобі, господи, всякого успіху! Добре в нього серце. За таке серце всяка жінка піде в огонь і в воду. Але все ж мені хотілося б, щоб панна Анна дісталася моєму панові. Або нехай уже й Слендерові. Та, зрештою, хоч би й Фентонові, що з того? Я буду допомагати всім трьом, бо всім трьом обіцяла. Але особливо клопотатимуся за пана Фентона. Ах, я забула, що треба ще йти до пана Фальстафа. А я, бач, забалакалася тут! Іде.

СЦЕНА V

Кімната в гостиниці.

Я В А 1

Фальстаф. Ей, Бардольф!

Бардольф. Що накажете, сер?

Фальстаф. Дай мені кружку вина й поклади туди смаженого хліба. Бардольф пішов. Чи для того ж я прожив на світі стільки літ, щоб мене тягли в коші, а потім ще й кинули в річку? Ну, коли я дозволю ще раз над собою отаку штуку, то нехай у мене виріжуть мозок, підсмажать його на маслі й дадуть ослові в дарунок під новий рік. Отакі негідники! Шубовснули мене в воду без жалости, мов погане щеня, і я конче втопився б, як би там було глибоко. А я... ну, просто ненавиджу таку смерть, бо від води людина роздимається. Що ж за фігура вийшла б з мене, коли б мене ще роздуло? Гора якась!

Бардольф з вином. Там прийшла до вас пані Квіклі й хоче побалакати з вами.

Фальстаф бере вино. Ану, підбавимо трохи вина до річної води, бо в животі в мене такий мороз, наче я їв сніг. П'є. Клич її!

Бардольф. Прошу пані!

Я В А 2

Входить Квіклі.

Квіклі. З вашого дозволу, сер... Вибачте, будьте ласкаві... Доброго здоров'ячка вашій милості!

Фальстаф. Бери назад оцю посудину, а сам піди й нагрій мені пляшку вина.

Бардольф. З яйцями, сер?

Фальстаф. Ні! Я не хочу бачити курчат у своїм вині. Бардольф пішов. Ну, що скажеш?

Квіклі. Та от прийшла до вашої милости від пані Форд.

Фальстаф. Від пані Форд? Ні, годі! Почастували добре, нагодували як слід!

Квіклі. Ах, біда, біда!.. Але ж вона, моя голубонька, тут невинна. Вже вона лаяла, лаяла своїх слуг. І так печалується, що в вас серце розірвалося б, на те глядячи. Але сьогодні ранком її чоловік іде на полювання, і вона просить вас знов прийти до неї між восьмою та дев'ятою годинами. Просила відповідь дати якнайскоріше. Вірте мені, що вона винагородить вас за першу невдачу.

Фальстаф. Добре, я прийду. Отже, між дев'ятою та десятою?

Квіклі. Між восьмою та дев'ятою!

Фальстаф. Ага! Ну, добре, добре! Буду, конче буду. Іди собі.

Квіклі. Нехай господь благословить пана! Пішла.
Фальстаф. Чому ж це Потока нема? Він же прислав мені сказати, щоб я чекав на нього. Мені дуже вподобалися його гроші. А, ось і він!

Я В А З

Входить Форд.

Форд. Доброго здоров'я, пане!

Фальстаф. Ну, добродію, оце ви прийшли довідатися, що було між мною та жінкою Форда?

Форд. Так, так... я за цим прийшов.

Фальстаф. Добродію, я не хочу вам брехати. Прийшов я ото до неї в назначену годину...

Форд. І все вийшло?

Фальстаф. Вийшло, та дуже погано.

Форд. Як же ж це так? Чи вона роздумала?

Фальстаф. Та ні! Але отой проклятий рогоносець, її чоловік, крутився на всі боки з ревности та й прибіг у саму хвилину нашої зустрічи, як раз тоді, коли ми почали цілуватися, обніматися, словом — підготовлятися. А за ним бігла ціла зграя його приятелів, що він їх зібрав та надхнув своєю скаженістю. І всі вони — уявляете собі? — почали обшукувати його дім, щоб знайти мене.

Форд. Як? Це все відбувалося тоді, як ви були там?

Фальстаф. В тім і біда, що саме тоді, як я був там.

Форд. І він шукав вас — і не міг знайти?

Фальстаф. Шукав — і не міг знайти. Бо, на наше щастя, саме в цю хвилину, прийшла пані Педж і сказала, що Форд близько. Тоді пані Форд, розгубивши голову, заховала мене в кіш з брудною білизною.

Форд. В кіш з брудною білизною?

Фальстаф. Так, так, нехай її чорти візьмуть! У кіш з брудною білизною. Мене запхнули поміж брудні сорочки, спідниці, між брудні панчохи, замурзані серветки. Все це, добродію, давало найпаскуднішу мішанину найгидотніших запахів.

Форд. І довго ви там пролежали?

Фальстаф. Чекайте, зараз я розповім вам усе, що я витерпів з-за моєї охоти прихилити цю жінку до вас. Так от, коли я опинився в коші, пані Форд покликала двох розбийголів, своїх лакеїв, і звеліла нести мене. Вони підхопили мене на плечі, але саме в дверях зустрівся отой рогоносець і питає, що то в коші? Я затремтів з переляку, що він почне ще оглядати коша, але моя доля ще не вмерла: він пішов далі шукати, а мене потягли, під видом брудною білизни. Але слухайте, що було далі! Я терпів муки трьох різних родів смерти: насамперед, — невимовний жах, що ревнивий отой баран знайде мене; потім — оте лежання, мов би в якому наперстку, скорчившись в три погібелі, головою до п'ят; і нарешті — смердюча білизна!.. Уявіть же собі в усім тім людину моєї комплекції! Ви тільки уявіть собі!.. А треба сказати вам, що на мене жар впливає, як на масло, — я розтоплююся, тану. Не розумію, як я не задихнувся там зовсім. І от коли я там печуся, коли я вже зварився наполовину в своїм власнім салі — мене кидають у воду. Моє розпалене тіло охолоджують, мов підкову. Уявіть же собі це! Ви тільки уявіть!

Форд. Мені дуже сумно, що ви ради мене витерпіли оте все. Виходить, що моя справа пропала, бо ви ж після цього, певно, не візьметься вже за неї?

Фальстаф. Ні, пане, від тої пані Форд я не відмовлюся так легко. Оце її чоловік поїхав на

полювання, і я піду до неї між восьмою та дев'ятою.

Форд. Але ж вісім пробило.

Фальстаф. Уже? Ну, то я йду. Приходьте до мене згодом, і я розкажу про мої успіхи. Скінчиться, врешті, все на тім, що вона буде ваша, добродію! Пане Потік, ви наставите роги Фордові. Пішов.

Форд. О!.. Що ж таке? Сон? Я сплю, чи що? Пане Форде, пане Форде! Прокиньтесь, прокиньтесь! В вашій найкращій одежі—дірка. От що означає—бути жонатим. От що значить—мати коші для білизни. Ну, добре! Тепер же я покажу всім, хто я такий!

З а в і с а

ДІЯ IV

СЦЕНА I

Кімната в домі Форда.

Я В А 1

Фальстаф і пані Форд входять.

Фальстаф. Пані добродійко! Ваш сум покорив мої страждання. Я бачу, що ви справді кохаєте, і те я ціную. Тільки от, чи певні ви, що вашого чоловіка нема дома?

Пані Форд. Він на полюванні.

Пані Педж. Пані Форд, пані Форд!

Пані Форд. О, вона йде сюди! Добродію! Пройдіть до цього покою. Фальстаф пішов.

Я В А 2

Пані Педж. Здорові будьте, голубонько! Чи тут хто є в домі, окрім вас?

Пані Форд. Нікого нема. Тільки слуги.

Пані Педж. Це правда?

Пані Форд. А як же! Тихо їй. Говоріть голосніше!

Пані Педж. Ах, яка ж я рада, що у вас тут нікого нема!

Пані Форд. Чогож це так?

Пані Педж. Бо ваш чоловік, вибачайте на цим слові, знову здурів: кричить, як скажений, лається, клене всіх жінок, б'є себе по лобі й притім кричить: „Ну, вилазьте вже, вилазьте!“ Бачила я на світі всячину, але такого скаженого чоловіка ще не бачила. Я дуже рада, що отой товстий добродій не у вас.

Пані Форд. А хіба мій чоловік згадував про цього добродія?

Пані Педж. А як же! Він тільки про нього й говорить. Він присягається, що отой раз винесли того добродія в коші з брудною білизною, запевняє мого чоловіка й усіх, що цей добродій і тепер тут, привів сюди всіх з полювання, щоб всім те показати. Але ж я дуже рада, що цього добродія тут нема. Тепер ваш чоловік переконається, що він неправий.

Пані Форд. А чи близько він відци?

Пані Педж. Та зовсім близько, зараз буде тут.

Пані Форд. О, тоді я пропала! Бо цей добродій — тут.

Пані Педж. Ну, в такому разі буде великий скандал: на вашу голову впаде великий сором, а того добродія буде вбито. Ах, яка ж ви, їй-бо! Випровадьте ж, випровадьте його якнайскоріше!

Пані Форд. Але ж як його випровадити? Як його врятувати? Може, його знов до коша покласти?

Я В А З

Фальстаф виходить. Ні, я до коша більш не полізу. Чи не можна мені просто втекти?

Пані Педж. На жаль, ніяк! Три брати пана Форда стоять коло дверей, з пістолями, щоб нікого не випустити. Але що ж ви стоїте?

Фальстаф. Що ж я маю робити? Я полізу в піч!

Пані Форд. Ні, ні, і там буде шукати, я певна. У нас в домі нема шафи, скрині, льоху, колодязя, щоб їх він не пам'ятав, — і він буде шукати всюди. В домі сховатися неможливо.

Фальстаф. Ну, то я вийду з дому!

Пані Педж. А як вийдете, так як стоїте, — вас уб'ють з трьох пістолів. От хіба переодягнутися?

Пані Форд. Але у віщо?

Пані Педж. Ах, я вже й сама не знаю! Жіночої одежі на таку тушу ніде не знайдеш. А то було б добре: пальто, капелюшок, вуаль, — і пішов!

Фальстаф. Ой, вигадайте щонебудь, добрі душі, бо кожен захід буде кращий за смерть.

Пані Форд. Ах, придумала! Тітка моєї служниці, груба ота баба з Brentfordu, залишила нагорі в мене свою одіж.

Пані Педж. Чудово! Її одежа якраз прийдеться на добродія, — ця ж баба така груба, як і він. Ох, біжіть же нагору, добродію, скоріше!

Пані Форд. Біжіть, біжіть, добродію, а ми з панею Педж пошукаємо, чим би вам голову завертати.

Пані Педж. Скоріше, скоріше! Ми з панею Форд зараз прийдемо одягати вас. А ви, поки що, надіньте спідницю.

Фальстаф побіг; жінки регочуть.

Пані Форд. Ох-хо-хо, хотілося б мені, щоб чоловік зустрів його в тім уборі! Він ненавидить оту брентфордську бабу, каже, що вона — відьма, і заборонив їй сюди показуватись, бо буду, каже, бити. Але чи ви правду кажете, що мій чоловік іде?

Пані Педж. Авже ж правду. І всім розповідає історію з кошем. Я вже не знаю, звідки він про неї довідався.

Пані Форд. Е, виясниться згодом. А тепер я велю слугам ще раз винести звідси коша, щоб мій чоловік знову його побачив.

Пані Педж. Але ж не забудьте, що він зараз буде тут. Ходім передягати пана Фальстафа в брентфордську відьму.

Пані Форд. Я зараз, я зараз! Я тільки навчу слуг, що робити з кошем. Ідіть нагору, а я принесу якусь пов'язку на голову. Пішла.

Пані Педж. А, нехай би він здох, паскудник! Як би не насолити ми йому — все буде мало за всі його паскудства. Пішла.

ЯВА 4

Пані Форд вертає зі слугами. Оцього коша піднімете на плечі й будете йти панові назустріч. Коли пан звелить вам поставити — поставте; от і все, зрозуміли? Пішла.

1 слуга. Ну, підіймай!

2 слуга. Коли б тільки, бог дав, не було там знов того пузатого.

1 слуга. Ні, тепер нема.

ЯВА 5

Входять Форд, Педж, Шалльо, Каюс і Еванс.

Форд. Ну, пане Педже, а що, як я доведу, що все це правда, — чим винагородите ви мене за все глузування ваше? Поставте коша на землю, негідники! Покличте мені жінку! Звір тут, у коші! Та тут ціла змова проти мене! Але тепер я все розкрию, все. Ану, пожалуйте сюди, пожалуйте! Полюбуйтеся, яку гарну білизну ви посилаєте прати.

Педж. Ні, це вже ні на що не похоже, пане Форде! Вас таки, справді, неможна держати на свободі, — треба прив'язувати.

Еванс. Це вже божевілля! Він прямо скажений собака.

Шалльо. Справді, пане Форде, це вже якось... Негарно... справді таки — негарно!..

Форд. Оце ж саме я й кажу, пане. А ось і пані Форд! Чесна жінка, соромлива жінка, добродійне створіння, що має за чоловіка — дурня. Я ж не маю права навіть нічого підозрівати, пані? чи не так?

Пані Форд. Так. Бог свідок, що ваші підозріння — безпідставні; як що ви підозріваєте мене в чомусь нечеснім...

Форд. Пішла, поїхала! Але ми зараз все розкриємо. Починає викидати білизну з коша. Ану, вилазьте, добродію!.. Ану, пожалуйте!

Педж. Це вже таки чор-зна що!

Пані Форд. Та чи вам же не сором? Дайте спокій тій білизні!

Форд. А от я його впіймаю зараз! Викидайте все з коша! До слуг. Кажу вам!

Пані Форд. Але ж пощо? Пощо?

Форд. Пане Педже! Вчора — і це так само певне, як те, що я людина — вчора в оцім самім коші когось винесли з цієї хати. Чому ж бо й сьогодні не сидіти йому в нім? Що цей добродій тепер тут, в тім я певен, бо маю найточніші відомості. Підозріння мої мають певну підставу. До слуг. Викладайте все з коша. Слуги викладають.

Педж. Але ж бачите, що в коші нема нічого і ніяк.

Шалльо. Ах, пане Форде, це вже негарно, — ви самі собі шкодите.

Еванс. Пане Форде! Ви мусіте молитися, а не йти за уроєними фантазіями вашого серця.

Форд. Отже тут нема, кого я шукаю!

Педж. Нема тут, як нема і в усякому іншому місці, окрім вашого мозку.

Форд. Але допоможіть же мені й на цей раз обшукати всю хату. Як що я не знайду, кого шукаю, — не жалійте тоді мене. Нехай я буду вашим посміховищем, нехай всі говорять: „ревнивий, як Форд“, що шукав любовника своєї жінки в горіховій шкаралупці. Але послужіть мені ще цей один раз, — і пошукайте зі мною.

Пані Форд догори. Пані Педж! Чуєте! Ідіть уже сюди з тою жінкою, бо мій чоловік іде нагору.

Форд. З жінкою? Що то ще за жінка?

Пані Форд. А це ж — тітка моєї служниці, знаєте, ота з Brentfordu.

Форд. Ота відьма стара? Та я ж заборонив їй і до хати моєї наблизитися! Це ж вона напевно явилася сюди ворожити. От я їй зараз покажу!

Пані Форд. Та годі вже, тобі, голубе! Панове, не дозволяйте йому бити цю жінку!

ЯВА 6

Пані Педж веде закутаного Фальстафа. Ходім, тітусю, дайте руку.

Форд. А от я її пригощу! Б'є. Геть відси, відьмо погана, свиняча туша! Геть, цю ж хвилину! Я тобі поворожу, я тобі почаклую, я тобі погадаю! Фальстаф тікає.

Пані Педж. І як вам не сором? Ви, здається, зовсім убили бідну жінку.

Форд. На шибеницю її, відьму!

Еванс. Оскільки я розуміюся, оця жінка справді відьма. Мені ніколи не подобалися жінки з бородами, а в цієї пані з-під хустки, я бачив, виглядала борода.

Форд. Ну, що ж, чи хочете ви йти, панове, за мною? Благаю вас—підіть і дочекайтеся кінця в цьому ділі. Як що я нікого не знайду,—не вірте мені більше ні в чому й ніколи!

Педж. Ну, що ж, панове? Давайте ще раз догодимо його примхам,—ходімо! Всі йдуть, окрім пань.

Пані Педж. Ну, й вибив же він його! Треба освятити цю ломачку та повісити перед вітварем,—вона таки чимало прислужилася.

Пані Форд. Ну, а що ж ми дали будемо робити? Чи ще продовжуватимемо помсту, чи вже годі?

Пані Педж. Я певна, що дух розпусти ми вже вигнали з нього, і пан Фальстаф не буде нас більше тривожити.

Пані Форд. То знаєте що? Давайте розкажемо нашим чоловікам, як ми зробили!

Пані Педж. Добре! Ходімо ж кувати залізо, поки воно гаряче. Ідуть.

ЯВА 7

Деякий час на сцені нема нікого, потім входить Шалльо, пирскаючи з реготу, за ним Каюс, так само далі—решта. Пані то одному, то другому щось шепочуть до вуха.

Еванс. Це одна з найкращих жіночих ідей, що я тільки знаю!

Педж. І він вам обом прислав отакі листи? І в один час?

Пані Педж. Так, так!

Форд. Жінко... прости мене!.. Вже з цього дня роби, що хочеш, що надумаєш. Скоріше я світло сонячне буду підозрювати в холодності, ніж тебе—в невірності. Честь твоя для мене тепер над усяке підозріння.

Педж. Ну, годі вже, годі! Давайте краще обдумаємо наш план. Нехай жіночки наші ще раз призначать побачення тій старій туші, і то так, щоб ми змогли впіймати та провчити його.

Форд. Вони найкраще вигадали. Ми не видуємо нічого кращого.

Еванс. Ви кажете, що його кидали в річку, а потім—били. З того я виводжу, що він тепер такий переляканий, що не прийде. Його тіло стільки натерпілося, що в нього, мабуть, пропала всяка охота до жінок.

Педж. І я так думаю.

Пані Форд. Ну, то придумайте, чим ще хочете покарати його. А що він прийде, за це ми ручимось.

Пані Педж. Пам'ятаєте, панове, легенду: старий мисливець і колишній сторож віндзорського лісу Герн цілу зиму опівночі ходить парком з величезними рогами. Сушить дерево, псує скотину, молоко коров'яче обертає в кров, а ланцюгами

так трясє, що на всякого жах нападає. Так казали старі люди.

Педж. Ще й тепер таких чимало, що бояться опівночі йти тим лісом. А що з того всього?

Пані Форд. А те, що пан Фальстаф прийде до нас на побачення туди, та ще переодягнувшись Герном, та наставивши на себе великі роги.

Педж. Ну, добре, припустімо, що прийде, а далі—що? Що ми маємо з ним зробити?

Пані Педж. Ми й це придумали, і ось наш план. Дочку мою Анету, меншого з наших синів та ще трьох або чотирьох дітей такого ж зросту, ми одягнемо за ельфів та за фей—в зелене з білим, а на голови поставимо свічки та прив'яжемо бубонці, і от, коли Фальстаф, я та вона зійдемося до купи,— всі оці духи вилетять з сусіднього рову і, дико співаючи, побіжать на нас усіх. Ми ж від жаху кинемося тікати, а вони оточать пана Фальстафа й почнуть його торсати, штовхати та питати, як він смів прийти до їх священної діброви під час чарівних забав?

Пані Форд. І нехай щипають його та палять свічками, доки він не скаже всієї правди.

Пані Педж. А як тільки скаже, ми всі вийдемо, знімемо з нього роги й проведемо додому.

Форд. Добре! Дуже добре! Але треба дітей навчити гарненько, бо інакше вони нічого не зроблять.

Еванс. Це вже я беру на себе. Зрештою, я й сам можу переодягнутись в когонебудь там, малпою або що, бо й мені хочеться попалити пана лицаря свічкою.

Форд. Чудово! Я зараз піду купувати, чого треба.

Пані Педж. А за царицю фей буде моя Анета. Буде вона в білій сукні.

Педж. Я піду купувати матерію для тої сукні.

До Шалльо. І там же вхопить її ваш племінник і зараз же вони й повінчаються. А ви, жіночки, скоріше шліть до Фальстафа.

Форд. Ні, я сам знов піду, під прізвищем „Потока“,—і він певно розкаже мені все, що думає. Так, так, він прийде, напевно прийде!

Пані Педж. Без сумніву. Ну, ходім робити костюми для фей та духів. Всі виходять.

Еванс. За роботу. Це прекрасна забава!

Пані Педж. А ви, пані Форд, скоріше шліть до Фальстафа, щоб дізнатись його відповіді. Лікарєві тихо. Я вирішила віддати свою дочку вам, і ніхто інший її не матиме. От хоч би й Слендер. Він і багатий, і все, але—йолоп, і я дивуюся, чому мій чоловік стоїть за нього. Ви теж не бідні, у вас є добрі приятелі, ви маєте значіння при дворі; словом я ручуся, що хоч нехай з'явиться двадцять тисяч достойніших людей, тільки ви будете чоловіком моєї дочки.

СЦЕНА II

Кімната в гостиниці.

Я В А І

Пробігає переодягнений **Фальстаф**, потім входить хазяїн із Семплем.

Хазяїн. Ну, чого тобі треба, мужло? Кого тобі треба, товстошкуре опудало? Ну, кажи ж, ціди крізь зуби, викладай. Та коротше, скорше, щоб раз-два—і квит.

Семпль. Але, коли хочете, добродію, я прийшов від імени містера Слендера побалакати з сером Джоном Фальстафом.

Хазяїн. Ондечки його кімната, його дім, його замок, його вічне й тимчасове перебування. Іди стукай, клич,— він певно відгукнеться. Ну, стукай же!

Семпль. Та до його покою ввійшла стара жінка, товстелезна стара жінка. Я, добродію, краще підо-

жду, поки вона вийде. Бо я прийшов побалакати власне з нею.

Хазяїн. Як? Груба жінка? Е, пана Фальстафа можуть обікрасти. Стукає. Ей, величезний лицарю! Відповідайте своїми лицарськими легенями, чи ви дома? Це я, ваш господар!

Фальстаф з-за дверей. Чого тобі там треба?

Хазяїн. Та тут один татарин чи циган дожидає, поки від тебе вийде твоя товстуха. Випровадь скоріше від себе оту потвору, — не срами моєї гостиниці. Фе, яка гидота!

Я В А 2

Фальстаф виходить. У мене справді була зараз стара жінка, але вона вже пішла.

Семпль. Дозвольте довідатися, добродію, чи це не ворожка з Брентфорду у вас була?

Фальстаф. Вона самісінька, але яке тобі до того діло?

Семпль. Та бачте, мій пане, містер Слендер, побачивши, що вона йде вулицею, послав мене, щоб я запитався в неї... Бачите, якийсь Нім украв у мого пана ланцюжка, так чи в Німа той ланцюжок, чи ні!

Фальстаф. Я говорив про те з нею.

Семпль. Ну, що ж вона сказала, коли насмілюся запитати?

Фальстаф. Та вона сказали, що той, хто підчечувив у містера Слендера ланцюжок, і єсть той самий, що його вкрав.

Семпль. Але все ж мені б хотілося поговорити з нею самою. Пан велів мені розпитати її ще про дещо.

Фальстаф. А про що ж, власне?

Хазяїн. Ану, кажи скоріше!

Фальстаф. Та дивись — не збреши.

Хазяїн. Збрешеш — тут тобі й смерть!

Семпль. Та це таке, добродію... дурниця... Це все про панну Педж. Він велів мені довідатися, чи написано йому на роду одружитися з тою панною, чи не написано.

Фальстаф. Написано, написано!

Семпль. А що ж таке написано?

Фальстаф. Та що він абож жениться, абож — ні. Ну, іди й скажи, що так сказала ворожка.

Семпль. І можу мати цю сміливість — так і сказати, сер?

Фальстаф. Так. Можеш мати цю сміливість — так сказати, сер.

Семпль. Сердечно дякую вашій милості. От мій пан зрадіє! Пішов.

Хазяїн. Ох, ти, мудрець! Ох, ти, мудрець! Так у тебе справді була ворожка?

Фальстаф. Авже ж була, і я від неї одним махом вивчився більше, ніж за все моє життя. А що найцікавіше — не тільки нічого не заплатив за науку, а ще мені заплатили.

Голос за сценою. Хазяїне, хазяїне, ідіть вас хтось кличе.

Хазяїн. Іду, іду! Хто ж би то там такий? Пішов.

Фальстаф. Ото як би при дворі довідалися, скільки я отут витерпів, як мене купали, як мене били! Та там би ввесь мій смалець витопили з мене, крапля по краплі, і мазали б тим добром чоботи. Та вони б доти шпигали мене своїми жартами та шпильками, доки я не зісохся б, як сушена груша, — це вже як два та два — чотири. Ох, щось дуже нещастить мені останніми часами. Це з тієї пори, як я ото змошеничав, граючи в карти. Ах, як би я знав які молитви, я б покаявся.

Я В А 3

Квіклі, входячи. Добридень!

Фальстаф. Тю! Від кого це ти знов?

Квіклі. Та від обох же пань.

Фальстаф. Нехай одну візьме чорт, а другу мамаша його,—от тоді обом їм буде добре. Через них я перетерпів більше, о далеко більше, ніж може витримати моя ніжна натура.

Квіклі. А вони хіба мало витерпіли? Ой, багато, повірте мені. Особливо одна з них—пані Форд. Її, бідненьку, чоловік так побив, що в неї все тіло в синцях та чорних плямах,—жодного клаптика біленького не зосталося.

Фальстаф. Е, що ти мені говориш про синці та чорні плями! От мене відчухрали так, що я розмалювався в усі кольори.

Квіклі. Добродію! Дозвольте мені поговорити з вами у вашім покої. Я оповім вам, як ідуть справи, і ручуся, що ви будете задоволені. От вам, насамперед, лист. З нього ви довідаєтесь про дещо. Ах, дорогі мої! Скільки на те праці пішло, щоб вас звести до купи. Ох, мабуть, хтось із вас не молиться богу, як слід, бо інакше не було б стільки клопоту.

Фальстаф. Ну, ходім до мого покою. Пішли.

Я В А 4

Входять Фентон і хазяїн.

Фентон. Вислухай мене, хазяїне! Коли ти згодишся мені допомогти, я дам тобі стільки грошей, скільки захочеш.

Хазяїн. Слухаю вас, пане Фентоне, і будьте певні, що нікому не скажу.

Фентон. Ти вже чув, мабуть, що я люблю Анну Педж від щирого серця. Вона теж любить мене, і от тепер прислала мені оцього листа. Забава, що про неї в цьому листі пишеться, торкається й мене. В ній, бачиш, відіграє велику роль пан Фальстаф. В листі ти прочитаєш подробиці. Так от слухай, дорогой мій: сьогодні вночі,

між дванадцятою та першою годинами, моя Анна в Герновському лісі буде грати роль цариці фей. Пощо—це ти довідаєшся з листа. Але батько їй звелів, що коли саме всі ввійдуть у смак ігри, вона щоб утекла з отим дурнем Слендером вінчатися. Ну, що ж, вона мусіла дати згоду! Тепер слухай далі: матері її Слендер не подобається, а подобається лікар Каюс. І от вона вирішила, що дочку її має цю ніч вкрасти лікар, саме в ту хвилину, коли всі захопляться своїми ролями. Він має повести її до церкви, де вже договорено попа. Вдаючи з себе покірливу, Анна дала згоду й матері. Тепер же річ ось в чому: батько хоче, щоб дочка була вся в білому, і от коли в потрібну хвилину Слендер візьме її за руку й скаже, що пора,—зона піде з ним у білім убранні. Знов же мати вирішила, що для того, щоб пізнав її лікар—всі ж будуть замасковані—дочку вона одягне в зелене й стрічками прикрасить голову. Лікар до неї підійде в слухний час і за руку її вщипне, даючи тим знак—іти за ним. І Анна теж дала згоду.

Хазяїн. Ну, кого ж вона хоче тепер одурити—батька, чи матір?

Фентон. Обох, голубчику, обох! Бо вона хоче втекти зі мною. І от тепер уся річ у тім, щоб ти дістав попа, щоб той піп згодився нас повінчати й чекав у церкві між дванадцятою та першою годинами.

Хазяїн. Згода. Ідть ви робіть, що вам треба, а я зараз до попа: я знаю одного такого. Давайте тільки панну, а попа не будете чекати.

Фентон. Я цієї послуги не забуду повік і щиро тобі подякую. Пішли.

Я В А 5

Входять Фальстаф і Квіклі.

Фальстаф. Ну, годі, годі теревені правити! Я прийду. Це вже буде третій раз. Будемо спо-

діватися, що хоч це число, як лишкове, буде щасливим. Іди ж, іди. Кажуть, що лишкові числа мають чарівну силу. Ну, іди ж, нарешті!

Квіклі. Я вам дістану ланцюга, а ви за всяку ціну постарайтеся роздобути собі пару рогів.

Фальстаф. Та йди вже під три чорти! Геть! Пішла.

Я В А 6

Входить переодягнений Форд.

Фальстаф. А, пане Потік! Ну, справа наша, пане Потік, вирішиться або сьогодні вночі, або—ніколи. Приходьте о дванадцятій годині до лісу Герна,—і там побачите дива.

Форд. А хіба ви вчора не ходили до пані Форд?

Фальстаф. Ходив, пане добродію, ходив. Пішов чоловіком, а повернувся бабою. Отой мерзенний Форд, її чоловік, то в нім сидить найскаженіший діявол, який колинебудь сидів у скаженій людині. Він страшенно побив мене, коли я був переодягнений бабою. Е, будь я в образі чоловіка, пане Поточе, я не побоявся б і Голяфа. Але тепер я не маю часу. З тої пори, як я скуб гусей, тікав від учителя та ганяв дзиги, мене ще ніхто не бив аж до цього дня. Ходім до мене, я вам оповім дивні речі про отого паскудного Форда. Але сьогодні вночі я помшуся за себе й передам його жінку в ваші руки. Ходімо до мене. Дивовижні події мають відбутися! Ходімо! Пішли.

С Ц Е Н А ІІІ

Віндзорський ліс.

Я В А 1

Входять Педж, Шалльо й Слендер.

Педж. Ну, ідіть же, ідіть! Ми сховаємося в ярочку й будемо лежати там, доки не побачимо

свічечок наших фей. Не забудь же, синку Слендер, мою дочку.

Слендер. Ще б пак забути! Я говорив з нею, і ми умовилися, як маємо впізнати одне одного. Я підійду до тої, що буде в білій сукні, і скажу: „цс-с“, а вона крикне: „бюджет“. От по тих словах ми й впізнаємо одне одного.

Шалльо. Це дуже гарно, але пощо тут твоє „цс-с“ та її „бюджет“? Ти й без того впізнав би її по білій сукні. Але, чуєте, пробило дванадцять.

Педж. Бачите, яка ніч темна? Вогні й привиди наші вийдуть від того дуже ефектовними. Ах, коли б господь поміг, щоб усе вийшло добре! Тут же ніхто не хоче робити нічого злого, окрім діявола, а його ми впізнаємо по рогах. Ну, ходімо! Ідіть за мною. Пішли.

Я В А 2

Входять пані Педж, пані Форд і лікар Каюс.

Пані Педж. Отже, пане лікарю, моя дочка буде в зеленому вбранні. Вибирайте слухну хвилину, беріть дочку мою за руку, ведіть до церкви й кінчайте діло скорше. А тепер ідіть, ми маємо з панею Форд щось поговорити.

Каюс. Я знаю, що маю робити. Adieu! Пішов.

Пані Педж. До побачення, сер! Чоловік мій не стільки порадуеться потісі над Фальстафом, як розсердиться з приводу одружіння дочки з лікарем. Але байдуже, покричить — та й перестане.

Пані Форд. А де ж ваша дочка? Де її феї та валійський діявол Гуг?

Пані Педж. Та вони всі заховалися в ярку, позатулявши свої вогні. Але в ту хвилину, як Фальстаф зійдеться з нами, вони вибіжать і відразу освітять нічну темряву.

Пані Форд. Ох, як він перелякається!

Пані Педж. Коли не перелякається, то його осміють, а як що перелякається — засміють ще більш.

Пані Форд. Добре ми посміємось!

Пані Педж. Таких добродіїв слід учити! Пішли.

Я В А 3

Входять Еванс, одягнений як сатурн, та феї.

Еванс. Марш, марш, феї! За мною! Не забувайте ваші ролі, а найголовніше — не бійтеся. Ідьте за мною в ярк, і як тільки я дам знак — робіть, що велено. Ходім, ходім! Марш, марш! Пішли.

Я В А 4

Фальстаф, переодягнений Герном. Віндзорський дзвін пробив дванадцять, — рішуча хвилина наближається. Тепер нехай помагають мені боги з палкою кров'ю. Пригадай, о Юпітере, що й ти не посоромився перевернутися в бика ради своєї Європи: кохання змусило й тебе наставити роги. О, всемогутне кохання! Раз — ти скотів робиш людьми, другий — людей скотами. Юпітере! Ти ж і лебідем робився з кохання до Леди. О, всемогутне кохання! Як мало бракувало колись, щоб бог став гусаком! Перший гріх, що зробив ти, Юпітере, ставши скотиною — треба признатися — і був скотинячим гріхом. Другий зробив ти, ставши вже білою птицею, а сам по собі вчинок твій чорний, — признайся в тім, Юпітере! Що ж, коли вже боги мають таку гарячу кров, то як же бути нам, звичайним людям? От я став віндзорським оленем, і думаю, що жирнішого звіра нема тепер у лісі. О, Юпітере! Повій прохолодою на час моєї любови, бо інакше хто поручиться, що я ввесь не затоплюся у власному смальці. Хтось іде... чи не моя самичка?

Я В А 5

Пані Форд і пані Педж входять.

Пані Форд. Ви тут, добродію?

Фальстаф. О, моя чорношерста самичко! Нехай тепер іде картопляний дощ з неба, нехай грім гремить на мотив „Ах, яблочко“, нехай сиплеться гряд з пундиків, нехай крутить хуртовина з ваніли, — я буду щасливий, бо я — з тобою!.

Пані Форд. Але ж і пані Педж прийшла зі мною.

Фальстаф. Діліть мене, як оленя — кожна по одній нозі. Боки я зоставлю собі, крижі зоставлю сторожеві, а роги — нехай будуть вашим чоловікам, га? Бач, який я мисливець! Ну, чи не похожий я й справді на мисливця Герна? Ну, на цей раз Купідон зробив добросовісно — винагороджує мене й за минуле.

За сценою шум.

Пані Педж. Господи, помилуй! Що то за шум?

Пані Форд. Господи, прости нам гріхи наші!..

Фальстаф. А що то було справді?

Обидві пані. Ой-ой-ой! Тікаймо, тікаймо!..

Побігли.

Фальстаф. Це, мабуть, сам диявол не хоче, щоб я впав у гріх, бо я, чого доброго, своїм салом зміг би все пекло запалити.

Я В А 6

Входять Еванс, переодягнений сатиром, Пістоль у вигляді лісового духа Гобгобліна, Анна Педж — царицею фей, Квіглі й інші в різних костюмах, з запаленими свічками на головах.

Анна Педж. Феї! Зелені, чорні, білі, сірі феї! Світла місячного подруги! Тіні п'їтьми нічної, скоріше беріться за діло, виконуйте свій обов'язок. Клич їх до роботи, великий Гобгобліне!

Пістоль. Ельфи, слухайте, слухайте! Замовкніть ви, жваві духи! Слухай і ти, цвіркуне. Летить ви всі по кухнях Віндзора, і де знайдете незагашене вогнище, щипайте куховарок так, щоб аж синці по них пішли. Бо не любить світла царица фей, ні брудних кімнат, ні брудних людей!

Фальстаф. Ой-ой! Та це тут феї зібралися! Це значить, хто хоч слово скаже — здохне! Ану, лишень, зажмурюсь я та ляжу. Ніхто ж, кажуть, не сміє бачити забав фей. Лягає лицем униз.

Еванс. Де наш Під? Лети, — і коли де надібаєш дівчину, що тричі помолилася перед сном, — навій їй солодкі сни, нехай спить вона невинно, як дитина. Але тих, хто не просив перед сном одпустити гріхи — щипай сердитою рукою. Щипай за литки, спину, груди, плечі, боки.

Анна Педж. До роботи, до роботи! Духи, — летіть! А ви, феї лук, заводьте танок і співайте своїх надхнених пісень, казок. А місце, де ви будете танцювати, нехай буде зеленішим за всі інші місця. Летіть, духи, летіть же скоріш! А ви, феї, поки ще йде дванадцята, ведіть наш звичайний танок округ Гернового дуба.

Еванс. Подавайте ж руки одне одному! Зараз же ставайте в коло, а двадцять великих світлячків нехай служать нам ліхтарями, щоб ми змогли без помилки провести наш танок під рідним дубом. Але стійте!.. Я чую дух людини.

Фальстаф. Ой, оборони мене, господи, від цього валійського духа, бо він же мене зітре, зімне.

Пістоль. А-а-а! Ось де ти, червяк, проклятий в день свого народження.

Анна Педж. Доторкніться, феї, вогнем пробним до цього тіла. Коли це чиста людина, вогонь не буде пекти й тихо відхилиться сам. Коли ж цей добродій здригнеться — знайте, що це розпусник лежить перед вами.

Пістоль. Ану, почнемо спробу!
Еванс. Почнемо! Побачимо, чи полум'я палитиме це дерево!

Палять Фальстафа свічками.

Фальстаф. Ой-ой-ой-ой!

Анна Педж. Нечистий! Він нечистий!.. Його бажання брудні! Так, скоріше паліть його з усіх боків і, танцюючи довкола та співаючи пісень, щипайте, щипайте, щипайте.

Феї танцюють і щипають Фальстафа.

Сором усяким гріховним думкам!
Нумо ж, щипаймо і тут його й там!
Щипайте, щипайте, щипайте, о феї,
За всі його бридкі, погані затії.
Щипайте, паліть, вертіть у руках,
Аж поки погаснуть зірки в небесах!

Я В А 7

Під час танків і співів, виходить доктор Каєс і уводить фею в зеленім уборі; з другого боку виходить Слендер і уводить фею в білім убранні. Нарешті, приходять Фентон і бере Анну Педж.

За сценою чути звук труб, феї тікають, Фальстаф скидає свої роги й хоче тікати, але його затримують Педж, Форд, пані Педж і пані Форд.

Педж. Ні, підожди, голубчику!.. Не тікай. Тепер ти в нас в руках.

Пані Педж. Ну, добродію, як вам тепер подобаються жінки віндзорські?

Форд. Ну, добродію, хто ж, власне, носить роги? Пане Потік! Одягає убір Погока. Фальстаф негідник, рогатий негідник! Ось його й роги, пане Потік. З усього, що належить Фордові, Фальстаф дістав тільки право побути в коші з брудною білизною, дістав по спині палицею та ще хіба дістав два-

дцять фунтів грошима. Проте, в забезпечення цієї суми, Потік уже взяв коней пана Фальстафа. Ха-ха-ха!..

Пані Форд. Не повезло нам, добродію, якось ми все не могли зійтись... Що ж поробиш!

Фальстаф. Бачу, що мене пошили в дурні. Так то не були феї? Три чи чотири рази мені й самому приходило до голови, що це не феї.

Еванс. Добродію, моліться богові, не майте поганих думок,—і тоді феї не будуть вас щипати.

Форд. Добре сказано!

Еванс. А вас прошу не бути таким ревнивим.

Фальстаф. Та, невже мій мозок висох від сонця до того, що я повірив отакій дурниці? Невже міг так мене обдурити цей валійський козел? Коли так, то мені застається тільки одне—подавитися шматком жареного сиру.

Еванс. Сир не підходить до жиру, а ваш шлунок—це ж один жир.

Фальстаф. Сир, жир... От до чого я дожився—з мене глузує навіть така тупа людина! Та одного цього вже досить, щоб убити по всій державі розпусту й охоту до нічних забав.

Пані Педж. Але ж бо, добродію! Та як же ви могли подумати, що хоч би навіть ми й забули свої обов'язки й рішилися жаритися в пеклі,—як ви могли подумати, що діявол примусив би нас соґршити іменно з вами?

Форд. З отакими тельбухами!

Еванс. З отакою тушею!

Педж. З отакою старою, потертою, смердючою ганчіркою!

Форд. І злозяичним, як сам сатана.

Педж. Загнилим, як Іов, і нечестивим, як його жінка.

Еванс. Відданим розпусті, шинкам, горілці, лайці, мошенству й усяким таким речам.

Фальстаф. Говоріть, говоріть — вас же багато, а я — один. Перемога на вашім боці,—я не смію відповідати навіть оцьому валійському дурневі. Сама глупота глумиться наді мною. Робіть зі мною, що хочете.

Педж. Не журітеся, пане Фальстафе, сьогодні я закличу вас на вечерю й дам вам змогу посміятися з моєї жінки, що оце сміється з вас. Це — як вона довідається, що нашу дочку взяв за себе Слендер...

Пані Педж. Ну, дехто в тім сумнівається... Як що Анна Педж—моя донька, то в цю хвилину вона—вже жінка лікаря Каюса.

Педж. Он як?!

Пані Педж. А так!

Я В А 8

Вбігає Слендер.

Слендер. Ох-ох! Ай-ай-ай!.. Татуню!.. Татуню Педж!..

Педж. Що, синочку, що? Покінчив справу?

Слендер. Еге, покінчив! Тут найрозумніша людина не добере толку, не то що я. Просто хоч вішайся!

Педж. Але що сталося?

Слендер. Так ото прийшов я до церкви вінчатися з Анною Педж, а замість цієї Анни бачу коло себе здорового парубка. Не зійти мені з цього місця, я думав, що йду з Анною Педж, а воно почтальйон!

Педж. Ну, значить, ти помилився,—от і все.

Слендер. А пощо ви мені це говорити? Само собою, помилився, коли взяв хлопця за дівчину. Але я боюся, що хоч би я й повінчався з ним, то не став би жити.

Педж. Як же ти оце такого дурня втяв? Ну, хіба я тобі не говорив, як впізнати дочку?

Слендер. Та я ж впізнав. Підійшов до тої, що була в білому, і сказав їй „ссс“... а вона мені — „бюджет“. Це ми так умовилися з Анною. І от все ж вийшло, що це не Анна, а почтальйон.

Пані Педж. Милій мій чоловіченьку, не сердься на Слендера, — він тут ні в чому не винен. Довідавшись про ваші замисли, я звеліла моїй дочці одягнутися в зелене, — і оце тепер вона, певно, повінчалася з паном лікарем Каюсом.

Я В А 9

Вбірає Каюс.

Каюс. Де пані Педж? Та нехай мене всі чорти візьмуть! Мене пошито в дурні! Я одружився з хлопчиком! З хлопчиком, кажу, нехай мене поберуть усі чорти. З хлопчиком, а не з Анною Педж! Дурня з мене зробили!

Пані Педж. Але ж яку ви взяли? Ту, що була в зеленому?

Каюс. Та ту ж, нехай її чорти візьмуть! А вишло, що це — хлопчик! Але ж з мене не посмієтеся, я весь Віндзор поставлю на ноги, нехай їх чорти візьмуть! Пішов.

Форд. Дивна річ! Хто ж узяв таки справжню Анну Педж?

Педж. Я вже знаю. Он іде пан Фентон.

Я В А 10

Входять Фентон і Анна Педж, стають на коліна.

Фентон і Анна Педж. Простіть нас, татуню!.. Простіть, мамусю!

Педж. Як ви сміли, панно, не піти з містером Слендером?

Пані Педж. Як ви сміли, панно, не піти з лікарем Каюсом?

Фентон. Зачекайте, я вам скажу всю правду.

Ви змушували її йти за людей, що їх вона не любила; але ви мусите знати, що ми давно вже заручилися, а тепер союз наш так скріпився, що ніхто його не зможе розірвати. Її провина свята, і не можна назвати її оманною, непослухом, непошаною. Бо тим вона позбавила себе від тисячі прокльонів богохульних, які б завжди викликало в ній насильне заміжжя.

Форд. Ну, годі вам сумувати. Тут уже нічого не поправиш. Любов'ю розпоряджається сам бог. Людина купує землю за гроші, а жінок посилає небо.

Педж. Справді, тут уже нічого не поправиш. Ну, Фентоне, нехай же бог посилає вам радість і щастя! Чого не минеш — мусиш приймати.

Пані Педж. Мабуть, годі й мені сердитись! Нехай вам бог посилає багато-багато веселих днів. Чоловіче, ходім додому всі разом. До Фальстафа. Ходіть і ви, добродію, та посміємося всі гуртом над лісовими пригодами.

Форд. Згода! До Фальстафа. Але все ж, добродію, ви були праві: ви ж сказали Потокові, що він ще сьогодні буде ночувати з панею Форд, — так воно й вийшло. Ідуть усі.

З а в і с а